

TISKOVINA

Poština plačana pri pošti Slovenj Gradec

3 830 047 015500

letó: XLVI | december 2014 | številka: 12

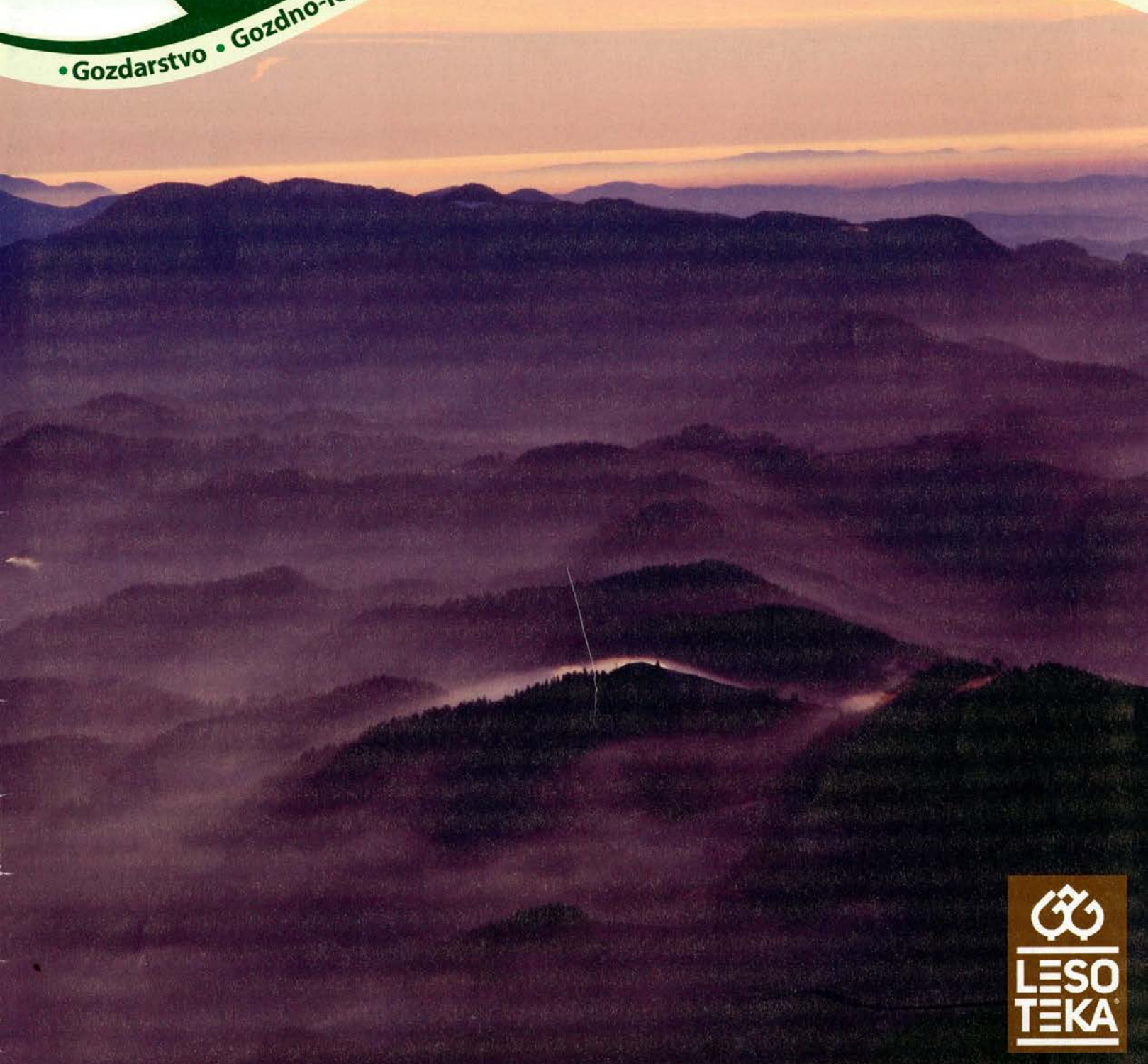
Cena: 3,60 EUR

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.

Viharnik

• Gozdarstvo • Gozdno-lesna veriga • Kmetijstvo • Veterina • Čebelarstvo • Zdravstvo

• Leto je naokoli • To smo mi • Malha smeha • Razširimo obzorja • Prgišče zgodovine

Listnica uredništva

Kako naprej?

Direktor **Silvo Pritrznik**, univ. dipl. inž. gozd.

Stari rek pravi: Če lahko tečeš, potem teci, če lahko hodiš, potem hodi, če se lahko plaziš, potem se plazi; samo da greš naprej.

Zaposleni v GG Slovenj Gradec in povezanih družbah razmišljamo pozitivno in usmerjamo oči v svetlo prihodnost naše poslovne dejavnosti, je zapisala Bojana Jordan v prejšnji številki *Viharnika*. Enkrat tečemo, drugič hodimo, smo se pa tudi že plazili proti cilju, samo da smo šli naprej.

Prihodnja pot naprej bo prav gotovo zelo zahtevna in bo od uprave in zaposlenih zahtevala veliko znanja ter energije za obvladovanje sprememb, ki bodo posledice nove zakonodaje na področju gozdarstva, ki bo vplivala na koncesijsko razmerje v državnih gozdovih. Da bo podjetje konkurenčno v dobro zasnovani gozdno-lesni verigi, so nujne: posodobitev in povečanje kapacitet primarne predelave ter razširitev dejavnosti na področje energetike. Investicija je finančno zahtevna in posledično bo družba iskala partnerstvo s ciljem dodatnih možnosti pridobivanja finančnih virov in trga.

Poudarek bomo dali optimalnejši proizvodnji na področju gozdarstva s kvalitetno izvedbo, s sodobno in konkurenčno primarno predelavo lesa in prepoznavnostjo na področju izdelave lesenih konstrukcij in objektov iz lesa, ki je kot naravna obnovljiva surovina vzgojen v koroških gozdovih in pridobljen iz njih.

Energetsko varčni in pasivni objekti so vedno bolj zaželeni v slovenskem in svetovnem bivalnem okolju. Les je material za zunanjo in notranjo uporabo, je obnovljiv, energetsko varčen, ekološko neoporečen in za človeka najprimernejši ter tradicionalni sopotnik v okolju njegovega bivanja. Predelava lesa ne obremenjuje okolja in ni energetsko potratna. Gozd, les in človek so osnovni elementi, ki dajejo priložnost za obstoj in razvoj družbe GG Slovenj Gradec ter z njo povezanih podjetij.

Energija je dobrina, ki je človeku nujno potrebna, in ob družbeni strategiji pridobivanja energije iz obnovljivih virov je les še vedno neizkoriščena priložnost, ki daje možnost povezave med gozdarstvom in primarno predelavo ter možnost za razvoj dodatne dejavnosti podjetja.

Prepričan sem v vizijo delniške družbe Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, da postane vodilna družba na področju pridobivanja lesne mase iz gozda in vodilna družba pri posredni in neposredni oskrbi ljudi z lesom za njihove bivalne in energetske potrebe. Vizija je realna, jasna in dosegljiva.

V podjetju je posameznik še vedno najpomembnejši in edini, ki ustvarja vrednost, zato je pomembna trajna visoka motivacija zaposlenih, za kar je odgovoren vodja in so odločilni prisotnost pravih in pravočasnih informacij ter dobri medsebojni ter delovni odnosi.

Vsem sodelavkam, sodelavcem in prijateljem želim čim več teka v prihodnje, dobre odnose tako na delovnem mestu kot v družinskem krogu; tvorcem in bralcem *Viharnika* pa prave in zanimive informacije. Srečno!

Naši upokoјenci

Marta Krejan Čokl, prof.

Ne mine december, da naši upokoјeni delavci in delavke ne bi organizirali srečanja, ki se ga vedno udeleži tudi nekaj zaposlenih v GG-ju z direktorjem na čelu. Tokratno je bilo še bolj prisrčno kot lansko, saj so z veseljem in iskreno čestitali Silvu Pitrzniku za nov mandat, ki mu je kot direktorju ponovno zaupan, on pa jim je predstavil poslovanje podjetja in vizijo, ki ni zgolj to, ampak je pot, po kateri smo že začeli stopati. Podjetje s(m)o ljudje, ne le tisti, ki delamo zdaj, so tudi tisti, ki so ustvarili in ohranili to, kar zdaj imamo. Prav je, da so naši upokoјenci seznanjeni s tem, kar se v GG-ju dogaja, in prav je, da se srečujemo, tudi zato, ker nam s svojo modrostjo in izkušnjami vedno lahko svetujejo.

Ne morem pa mimo besed bivšega direktorja Huberta Dolinška, ki je ponosen na svojega naslednika, ki vedno znova dokazuje, da podjetje vodijo prave roke.

Hvala vsem, posebej pa še predsedniku Društva Jožetu Logarju, Francki Merkač in Treziki Strmčnik, ki so prevzeli organizacijo srečanja.

Drago Križan se je upokoјil

Ida Robnik

Drago Križan, univ. dipl. inž. gozdarstva, je dopolnil štirideset let delovne dobe januarja letos. Največji del delovnega obdobja je opravljal delo gozdarskega inšpektorja v gozdnogospodarskem območju Slovenj Gradec. To delo mu je bilo pisano na kožo, bi lahko rekli. Temeljit, dosleden, natančen, z znanjem iz različnih strok, pridobljenim z nenehnim izobraževanjem in izkušnjami pri delu najprej na taksaciji v Gozdnem gospodarstvu in kasneje na terenu kot inšpektor, je zapustil sledi svojega dela v koroških gozdovih, ki so med najbolj zgledno urejenimi v Sloveniji. Nemalo jih je med lastniki in tudi upravljavci gozdov, ki so z upoštevanjem njegovih nasvetov in priporočil ohranili ravnovesje in vitalnost svojega gozda in tako prispevali oziroma vplivali na dobro

NAŠE UPOKOJENKE IN UPOKOJENCI ŽELIJO VSEM ZAPOSLENIM V GG SG IN VSEM BRALKAM IN BRALCEM VIHARNIKA LEPE BOŽIČNE PRAZNIKE IN VSE DOBRO V PRIHAJAJOČEM LETU!

kondicijo gozdov v celotnem območju koroške krajine.

O življenjski in delovni poti sva govorila z Dragom, temeljito, kot je zanj bilo vedno značilno. Najprej sem ga prosila za kratek življenjepis.

Rojen sem v Vuzenici 12. 5. 1946, očetu Karlu in materi Kristini. Ker je bil oče zaposlen kot merilec lesa na lesnem skladišču v Vuzenici, sem po končani osnovni šoli v letu 1961 dobil štipendijo pri Kmetijski zadrugi Vuzenica za srednjo gozdarsko šolo v Postojni. V tistem času so v zasebnih gozdovih gospodarile kmetijske zadruge s svojim gozdarskim kadrom (pretežno logarji – poklicna kvalifikacija). Oče in mati sta se spoznala med vojno kot izseljenca na Hrvaško. Po vojni sta dobila stanovanje v Vuzenici in kot agrarna interesenta njivico na Šentvidu. Tako sem moral že kot 5-letni deček na povodcu pasti sosedovo mulo ob ozarah njive ter kravo drugega sosedu na skupnih pašnikih na Šentvidu (pri cerkvi Device Marije). Starša sta v letih 1950–53 zgradila stanovanjsko hišo v vuzeniškem jarku, kjer sem moral po svojih močeh pomagati (strežba zidarju, presevanje peska, zasipavanje s samokolnico itd.).

Matematika mi že v osnovni šoli ni delala težav, zato je učitelj napotil nekaj slabših učencev k meni, da jim pomagam pri učenju in izdelavi domačih nalog. V 8. razredu mi je predlagal, da grem na učiteljske, da se usposobim za učitelja matematike. Mene pa je bolj vleklo na srednjo tehniško šolo, v Maribor, smer elektrika, šibki tok.

Potem pa si se vpisal na srednjo gozdarsko šolo v Postojni. Kaj je vplivalo na to odločitev?

Ko se je bilo treba odločiti, kam bom šel na srednje šolanje, 8. razred sem končal z odličnim uspehom, mi je oče na predlog svojega direktorja Viktorja Seitla svetoval, da grem na Gozdarsko srednjo šolo in mi bo Zadruga dala štipendijo. Naš sosed je

Kontrola v drevesnici Omorika, ob Dragu stojita lastnika drevesnice Marina in Vlado Planinšek.

bil logar Ivan Keber in mi je oče namignil, kako lep poklic ima, saj v službo hodi ob katerikoli uri in še puško vzame poleg nahrbtnika s sabo. Tako sem po opravljenem sprejemnem izpitu v jeseni 1961 prišel na Gozdarsko srednjo šolo v Postojni. Tu je že bil Tone Pridigar (eno leto pred mano) istočasno z mano pa še Mirko Izak. Mi smo bili redni dijaki. V času šolanja v Postojni pa so se pospešeno šolali že zaposleni v gozdarstvu, tako da so srednjo šolo končali že v 2 letih. Tako so postali gozdarski tehniki, naši sodelavci: Maks Konečnik, Anton Vodušek, Franc Jelenko, Ivan Hafner. V letu 1963, ko je upravljanje z gozdovi, ne glede na lastništvo, prešlo pod gozdna gospodarstva, sva tudi midva s Tonetom Pridigarjem postala štipendista GG Slovenj Gradec. Najina šefica pa je s tem postala vodja IC (izobraževalnega centra) na GG, kasneje Lesni Slovenj Gradec, Marija Sekirnik. Tudi v Postojni je profesor matematike kar nekaj svojih slušateljev poslal na inštrukcije k meni. Profesor predmeta izkoriščanje gozdov, Ivan Živković, me je postavil za svojega asistenta. Dve leti sem bil predsednik mladinske organizacije na šoli. Srednjo šolo sem zaključil z odliko (4. letnik in zaključni izpit z maturitetno nalogo). Ko sem po maturi želel v službo, sem se moral zglasiti pri takratnem tehničnem direktorju inž. Janezu Kozelju. Po razgovoru, ko se je pozanimal o uspehu v srednji šoli, me je napotil na Biotehniško fakulteto, da se vpišem na študij gozdarstva. O kakršni koli drugi rešitvi ni hotel slišati ničesar. Tako sem leta 1965 začel študij gozdarstva. Predavanja, ki so se začela 1. oktobra, sem zamudil za več kot 3 tedne. Na gozdnem obratu Radlje sem namreč delal tako, kot običajno v poletnih mesecih v letih srednje šole. Ko sem poleti Toneta Pridigarja vprašal, kdaj se začnejo predavanja, mi je povedal, da oktobra. Ker sem ga videval doma, sem bil prepričan, da je za odhod v Ljubljano še čas, istočasno pa sem bil prepričan, da me bosta o začetku obvestila Mirko Izak iz Dravograda ali Alojz Kosjek iz Lovrenca. Tako sem počitniško delo veselo opravljal dalje. Konec tretjega tedna v oktobru pa me je spreletelo, da nekaj ni v redu, zato sem se v nedeljo peljal v Dravograd k Mirku, pa mi je njegov brat začuden povedal, da je on že 3 tedne v Ljubljani. Takoj sem se z avtobusom peljal v Ruto in šel v Lovrenc k Alojzu. Še isti večer sva z vlakom šla v Ljubljano, kamor sva prispela v ponedeljek zjutraj. Na srečo se je vse uredilo kljub zamudi. V tretjem semestru nas je bilo kasnejših sodelavcev na GG Slovenj Gradec več: Tone Pridigar, Mirko Izak, Mitja Jandl, Alojz Klemenšek in jaz. V 3. letniku se je študij delil v dve smeri:

Nastop gozdarskega pevskega zbora Stezice, Drago poje drugi z desne, seveda bas.

tehniško in biološko. Jaz sem vpisal obe smeri, poslušal predavanja in opravil izpite. Šlo je za 3 diferencialne predmete. Pri izpiti sem dosegel povprečno oceno 9,2. Za diplomsko nalogo sem izbral temo z naslovom: Naloge in možnosti gozdnega gospodarstva glede starostnega zavarovanja gorskih kmetov na območju gozdnega obrata Radlje ob Dravi. Zanj sem prejel študentsko Prešernovo nagrado. Diplomiral sem 5. 3. 1973, Prešernovo nagrado pa prejel 8. 2. 1974.

Takrat najbrž ni bil problem zaposlitve. Štipendisti pa so tako in tako imeli prednost pri zaposlovanju.

Seveda. Takrat je bilo za fante še obvezno služenje kadrovskega roka (vojske), potem pa sem konec februarja 1974, natančneje 1. 3. 1974 nastopil pripravništvo na Gozdnem obratu Radlje, kjer sem bil redno zaposlen že januarja in februarja 1973. Že po štirinajstih dneh, sredi marca 1974, sem moral začeti s pripravništvom na skupnih službah (direkciji) v Slovenj Gradcu. Po programu izobraževalnega centra bi moral skozi vse oddelke. Veljalo je, da smo pripravniki zelo pripravljeni za raznašanje pošte in izvrševanje pomožnih del. Jaz sem najprej prišel na taksacijo, ki jo je vodil kolega Janko Potočnik in je bil v tem času na taksaciji tudi edini inženir. V tem času sta s taksacije odšla Boris Iglar za direktorja žage ter Anton Levč za gozdarskega inšpektorja. Tako sem bil s svojim prihodom pravi obliž za vodjo načrtovanja. To leto so začeli terenska dela za urejanje gozdov v Gozdnogospodarski enoti Mislinja. Potočnik me je pregovoril, da prevzamem načrtovanje v zasebnih gozdovih te enote in pisanje načrta za Gozdnogospodarsko enoto Radlje – levi breg. S tem se je moje pripravništvo začelo in zaključilo. Dela in odgovornosti nisem bil pripravljen sprejeti za pripravniško nagrado, ki je bila nižja kot

kadrovska podpora države za vzdrževanje moje družine v času služenja vojske. Z GG Slovenj Gradec sem sklenil pogodbo o zaposlitvi na delovno mesto taksator inženir. V tem svojstvu sem urejal enote Kozjak, Podgorje in Košenjak. Pri meni se je leta 1975 uvajal kolega Milan Antolič. Počitniško delo na taksaciji je v tem obdobju opravljal več kasnejših inženirjev in tehnikov: Milan Tretjak, Ljuba Leskovec, Jože Jeromel, Zoran Mlakar in še kup drugih. V 4,5 letih na taksaciji sem bil eno leto predsednik sindikata skupnih služb, v tretjem letu službovanja me je želel za pomočnika na TOK Mislinja kolega Maks Vončina. Pogosto se spomnim na takratne sodelavce s taksacije: Janka Potočnika, Adija Kolarja, Ivana Reva, Tevža Čarfa, Mojco Šmon, Karla Hauzerja, Janeza Skerlovnika, Milana Antoliča, Gustija Pungartnika in Franca Završnika. Slednja sta poleg Tevža Čarfa prostorsko najbolj obvladala gozdove Slovenjgraškega gozdnogospodarskega območja. Več kot 20 let sta namreč obnavljala označbe posestnih mej. Na mojo pobudo sta se dodatno izobraževala in pridobila srednjo tehnično izobrazbo gozdarstva. Da je bilo povpraševanje po mladih strokovnjakih v tistih časih pred štirimi desetletji res veliko, pove dejstvo, da je bil moj prvi predpostavljeni šef Maks Sušek zelo razočaran, ko so me potegnili na taksacijo. V tem času na taksaciji sem poleg ponudbe kolega Vončine za pomočnika prejel še ponudbe za delovna mesta direktorja žage v Vuhredu oz. Dobravi v Radljah in Tovarni oken v Podvelki. Ker sem se na taksaciji dobro počutil in je kazalo, da bom čez kako leto napredoval za vodjo, me druge ponudbe niso pritegnile.

Kako, kdaj in zakaj pa si se usmeril na področje gozdarske inšpekcije?

Februarja 1978 me je neko jutro v pisarno ves razburjen poklical šef Potočnik

in mi povedal, da moram takoj na razgovor k medobčinskemu sekretarju Zveze komunistov inž. Petru Planinšču. Na koordinaciji so se namreč dogovorili, da bom jaz prevzel gozdarsko inšpekcijo, ki jo zapušča Anton Levč. Sklepi funkcionarja na taki funkciji so takrat imeli moč izvršljive odločbe. Tako smo v razgovoru samo definirali nekatere pogoje, kot so: da obdržim stanovanje Tozd gozdarstva Slovenj Gradec in da me GG zaposli, če se na novem delovnem mestu ne bom ujel. Tako sem se 1. 5. 1978 zaposlil na Medobčinskih inšpekcijskih službah v Dravogradu kot gozdarski inšpektor za takratne občine Slovenj Gradec, Ravne na Koroškem, Dravograd in Radlje ob Dravi. V najširšem smislu sem s tem prevzel nadzor nad izvajanjem predpisov s področja gozdarstva v gozdovih Slovenjgraškega gozdno gospodarskega območja, deloma tudi Mariborskega (TOZD Podvelka, TOK Ožbalt). Skupna površina zasebnih, družbenih in zadružnih gozdov je bila dobrih 72.000 ha. Zasebni gozdovi so bili takrat v lasti okrog 9.000 lastnikov. Za medobčinske inšpektorje so nas občine ustanoviteljice imenovala za 4 leta. Torej smo bili podvrženi reelekciji in vsaka 4 leta na pretresu, sam sem jih šel skozi 3 obdobja. V taki organiziranosti smo bili do 31. 12. 1994. V tem času sem bil 10 let namestnik načelnika inšpekcijskih služb. S 1. 1. 1995 so inšpekcije prešle direktno pod okrilje državnih organov. Inšpektorji smo se iz občinskih s tem dnem prelevili v republiške. Kmetijski in gozdarski inšpektorji smo se zaposlili na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v Inšpektoratu za kmetijstvo, gozdarstvo lovstvo in ribištvo, ki je bil leta 2005 preimenovan v Inšpektorat za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano, leta 2012 v Inšpektorat za kmetijstvo, gozdarstvo, hrano in okolje, leto kasneje pa v Inšpektorat za kmetijstvo in okolje. V zadnje navedenem organu sem po 40 letih delovnega staža 4. 1. 2014 zaključil službeno obdobje in odšel v pokoj.

V katerih resorjih si izvajal nadzor nad izvajanjem predpisov?

Občine Koroške krajine so me leta 1978 zaposlile kot gozdarskega inšpektorja. Leta 1985 me je izvršni svet Občine Radlje ob Dravi pooblastil za izvršitev inšpekcijskih ukrepov na področju lovstva, nisem pa bil imenovan za lovskega inšpektorja. To sem postal s prehodom pod ministrstvo v letu 1995. Takrat je od 17 gozdarskih inšpektorjev ta pooblastila in imenovanja dobilo 6 inšpektorjev. Tega leta sem za 3 mesece bil tudi ribiški inšpektor, vendar na tem področju nisem bil aktiven. Novi šefi v

Ljubljani so me zadolžili za mentorstvo pri novih inšpektorjih. Tako sem kot mentor uvedel v delo 8 novih gozdarskih inšpektorjev. Vrsto let sem predaval prihodnjim lovskim čuvajem za vzhodni del Slovenije o predpisih in varstvu ter ohranjanju narave, kar po Zakonu o lovstvu morajo vedeti, da lahko vršijo nadzor. V letu 2002 sem bil imenovan za namestnika vodje (direktorja) lovske inšpekcije in bil to do odhoda v pokoj.

Kakšni pa so pogoji oziroma zahtevana znanja za opravljanje inšpekcijskih del?

Po predpisih je lahko gozdarski inšpektor postala oseba z visokošolsko izobrazbo gozdarstva in s 5 leti delovnih izkušenj v gozdarstvu. Začetni pogoj za pridobitev naziva lovski inšpektor pa je visokošolska izobrazba gozdarske, kmetijske, biološke in veterinarske smeri ter opravljen izpit iz lovstva (teoretični in praktični del). To so bili seveda osnovni pogoji in je poleg njih bilo treba opraviti strokovni izpit za inšpektorja, ki je obsegal izpit iz Zakona o splošnem upravnem postopku, preizkus znanja iz družbeno politične ureditve (ustava), predpisov s področja javne uprave, predpisov, ki urejajo delo represivnih organov (Zakon o kazenskem postopku, Kazenski zakonik, Zakon o prekrških), ter predpisov o javnih finančah. Strokovni del izpita pa je obsegal poznavanje predpisov s področja gozdarstva in lovstva ter tudi okvirne vsebinske materije, pridobljene s študijem na fakulteti in v praksi. Po sprejetju novega Zakona o prekrških v letu 2003, ko o sankcijah (kaznih) za storjena protipravna dejanja, ki so v področnih zakonih določena kot prekršek, odločajo pooblaščenici organi, med njimi tudi

inšpektorji, je bilo treba narediti izpit iz tega zakona in si pridobiti pooblastila prekrškovnega organa. V nasprotnem država inšpektorju odvzame pooblastila. Za ohranitev in osvežitev znanja, ki je bilo potrebno pri delu inšpektorja, smo imeli letno tudi 2–3 izobraževanja, ki so bila obvezna.

Katere so bile najpogostejše kršitve predpisov oziroma obravnave na terenu?

Pri obravnavi kršiteljev veljavnih predpisov me je vedno vodila misel, kaj narediti, da bo kršitev čim manj. Da to ni kazni zmeraj in povsod, mi je bilo povsem jasno. Ko sem obravnaval kršitelja prvič in je šlo za blažjo kršitev, sem mu razložil namen predpisa, ki ga je kršil, ter pojasnil posledice, ki bodo nastale. Izrekel sem mu opozorilo ali opomin. Povratnike pa je doletela globa. Storitve prekrška se ugotavlja z neposrednim nadzorom ali s prijavi policije, sosedov, občanov in strokovnih delavcev ZGS. Gozdarska inšpekcija kontrolira tako lastnike gozdov, izvajalce del v gozdovih kot ostale občane (npr. vožnje v naravnem okolju, nabiranje gob, odlaganje odpadkov v gozdu itd). Pri kontroli določil Zakona o gozdovih v zakonu iz leta 1985, ki je prepovedoval prosti promet z gozdno-lesnimi sortimenti, so prednjačili prekrški v zvezi s prevozom in prodajo lesa kot tudi nedovoljeno žaganje hlodovine. Najpogostejši prijavitelj je bila policija. V tem času sem vsako leto obravnaval 1- do 2-krat direktorje TOZD-ov in TOK-ov zaradi neizpolnjevanja določil gozdnogospodarskih načrtov v 10-letnem obdobju, kar je bilo takrat opredeljeno kot gospodarski prestop, o katerem je razsojalo sodišče v Mariboru. Leta 1993 je

Pri kontroli voženj z motornimi sanmi je sodelovala tudi policija.

bil sprejet novi Zakon o gozdovih, ki je sprostil trgovino z lesom. Kontrole po inšpekciji so se usmerile na dogajanje v gozdove, to je na nedovoljene poseke drevja, neizvršitev gozdnega reda in druge dejavnosti, ki so kvarno vplivale na gozd (nedovoljena gradnja prometnic, neprimerni načini del v gozdu), izvršitev negovalnih in varstvenih del, ki so bila sofinancirana z evropskimi ali republiški sredstvi. Najbolj grobi nedovoljeni posegi v gozd imajo obeležje kaznivega dejanja uničevanja gozdov. Zagrožena je zaporna kazen. V času službovanja sem obravnaval 6 takšnih primerov, 3 storilci so si prislužili zapor, ostali so bili obsojeni na pogojno kazen.

Se spomniš kakšne nenavadne anekdote?

Povem primer kolega iz Prekmurja. Lastniku gozda je izdal odločbo, da mora panje posekanih smrek v roku 1 tedna obeliti. Ko je po 10 dneh prišel na kontrolo izvršitve odrejenega ukrepa, je našel panje pobeljene z apnom. Sam sicer nisem videl, so mi pa kasneje povedali, da ko so posamezni gozdarji na enotah v Podvelki, Dravogradu in Črni zvedeli, da pridem v kontrolo, so v nekaj minutah izginili iz pisarne, včasih celo s skokom skozi okno, da ja ne bi bili predmet kontrole. Nekajkrat sem bil napaden: prvič s sekuro po kontroli domače žage, drugič z motorno žago – neregistriran izvajalec del – to bi bila lahko tudi anekdota, saj je bil takrat pri pregledu prisoten kolega iz Kočevja, ki je bil na Koroškem na mentorskem uvajanju. Tretjič sem bil napaden s kamnom. Ker sem bil hladnokrven, so se napadi končali brez posledic. Dvakrat sem moral odskočiti s poti, da me ni zadel motociklist. Pa še ena moja anekdota: pri inšpekcijski kontroli širitve proge smučišča na Kaštivniku me je kontrolirani vodja smučišča prosil, naj ukrepam tudi proti *motokrosovcem*, ki divjajo po smučišču in ustvarjajo pogoje za erozijo. Prav takrat je en vozač zdrvel po preseki vlečnice navzgor in po 20 minutah pripeljal po smučišču navzdol. Od spodnje postaje vlečnice, kjer so ostali vodja in gozdarji KE Radlje, sem sam odšel na progo ob priključku na cesto proti Primožu. Vozača sem fotografiral in mu pokazal, naj obstane. Bil je neprepoznaven zaradi očal in opreme, na motorju pa nobenih oznak. Ko se je ustavil sem se mu predstavil in ga opozoril na nedovoljeno početje ter ga prosil, da v prihodnje tega ne počne, ker ga bom moral kaznovati. Prosil sem ga naj mi zaradi evidence da svoje podatke. Takrat je brez besed pritisnil na plin, da je zadnje kolo zakopalo in me z blatom pobrizgalo od pet do vrh glave. Kolegico s KE sem prosil, da me takšnega

fotografira. Fotografijo sem naslednji dan poslal šefu Vomru v Ljubljano in pripisal – v tvoj razmislek. Ko je fotografijo v računalniku odprl, me je poklical po telefonu in me vprašal, o čem naj razmisli. Odgovoril sem, da mislim, da njegov položaj ni samo za kontrolo, kaj in kako delamo, temveč tudi, da nam omogoča pogoje za delo in da pričakujem pri plači dodatek za čistilnico.

Ko že govorim o anekdotah, pa še ena iz začetnega obdobja dela v gozdarstvu. Kot sem že omenil, sem po končani srednji šoli delal v radeljski enoti in začasno nadomeščal zaradi bolezninske odsotnega revirnega gozdarja na območju Sv. Antona. Prišel sem k večjemu kmetu in ta me je začudeno pogledal in komentiral, koga da so poslali. Ko sem se predstavil in povedal, da sem tehnik, je takoj spremenil pogled name z viška in dodal: "A tako kot tovariš Sušek?" in že mi je zrasel ugled in v nadaljevanju me je vikal. Ja, takrat je srednja izobrazba veliko pomenila.

Kot sem že v uvodu omenila, si se upokojil januarja letos. Kaj počneš sedaj?

V pokoju sem od 4. 1. 2014 po 40 letih in 1 dnevu registrirane delovne dobe (neupoštevane nadure, delo v dela prostih dneh in neizkoriščen dopust, povprečno na leto 5–10 dni). Čeprav sem bil 19 let lovski inšpektor (gozdarski pa 35,5 let), nisem bil včlanjen v lovsko družino. Moj hobi je bilo petje, saj prepevam v radeljskem moškem pevskem zboru že 45 let. Bil sem tudi predsednik zbora ter predsednik kulturnega društva. Deset let pa sem prepeval tudi v gozdarskem pevskem zboru Stezice, ki je, žal, prenehal delovati. Že ob nastopu prve zaposlitve na Gozdarskem obratu Radlje sem se začel ukvarjati s fotografijo. Takrat smo črno-bele filme razvijali in izdelovali fotografije sami. Na obratu smo imeli temnico, ki sem jo nekaj mesecev s pridom uporabljal. Želel sem, da bi stanje in razvoj posameznih delov gozda dokumentirali s fotografijami. Za 60-letnico me je družina obdarovala z digitalno kamero. Prej sem nekatere dogodke posnel s kamero z zapisom na filmski trak. Obdelava teh posnetkov je bila skoraj nemogoča. Posnetke z digitalno kamero pa je možno s primernimi orodji enostavno obdelovati. Seveda pa je zato treba ogromno časa in volje. In to delam. Uživam tudi pri delu v vrtu in sadovnjaku.

Govorila sva o delovnem obdobju, o delu, na koncu o hobijih. Kot za vsakega človeka pa je tudi zanj najpomembnejša družina. Z ženo

Milico sta zgledno vzgojila tri otroke, dve hčerki in sina. Vsi so že zaposleni in "na svojem". Ponosen je tudi na štiri vnuke, dve dekleti in dva fanta. In na koncu, kot je navada, povprašam še po zdravju.

Zaradi močnih bolečin v hrbtu in križu so mi leta 1981 s preiskavami ugotovili bolezen hrbtnice: kostenenje vretenčnih vezi. Bolezen se praviloma konča s popolno paralizo, le izjemoma pa se napredovanje bolezninske ustavi. Lečeči zdravnik mi je naročil, da se prijavim na komisijo za invalidsko upokožitev. Seveda tega nisem storil. Če pa bi, tega članka ne bi bilo.

Upajmo na najboljše.

Želimo ti še veliko prijetnih trenutkov ob tvojih najdražjih ter užitkov pri dejavnostih, ki se jim lahko sedaj popolnoma posvečaš.

Gorazd Mlinšek o Dragu Križanu

Moje prvo srečanje z Dragom je bilo v Dravogradu v času študija, ko smo kot praktikanti imeli priprave za prvi fitocenološki popis v Gozdnogospodarski enoti Dravograd (leta 1977). Na terenu sva preizkusila gobarsko znanje. Takrat sem poznal dosti več gob kot danes, saj sem bil že kot dijak član prve gobarske sekcije (nato društva) v Ljubljani.

Drago je kljub svojemu "egu" oz. "jazju", ki ga je pogostokrat smiselno izkoriščal pri svojih inšpekcijskih pregledih, zelo razgledan tudi na splošno. Vedno je rad videl, da si ga poslušal z namenom, da te kaj nauči. Kljub temu da je bil poklicno zelo "zategu", je še danes človek, s katerim se lahko pogovoriš o vsakdanjih življenjskih zadevah.

Moje mnenje je, pa tudi nekaterih starejših poklicnih kolegov, da je s svojim inšpektorskim delom zelo veliko prispeval k temu, da imamo Korošci tako lepe in bogate gozdove. Čeprav so se ga mnogi bali, je vedno ukrepal svetovalno in v prid gozdarstvu.

Upokojenec Drago ima še manj časa, kot ga je imel poklicno. Zase, predvsem pa za svoje zdravje in dobro počutje nameni več časa, še naprej neguje svoj hobi, ki mu je bil zelo predan tudi v času službovanja – fotografiranje, snemanje in petje. V veliko pomoč je tudi ženi pri proučevanju zdravilnih rastlin.

Informativni gozdarski storži v novembru 2014

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd.
ZGS OE SG

Čas hitro beži. Enajst mesecev letos mi je kljub časovni omejitvi na 334 dni zelo hitro minilo. Tudi oblačno vreme v novembru ni upočasnilo jesenskih dogajanj. Na Koroškem je prevladovalo oblačno vreme, v prvi polovici meseca je prevladovala predvsem nižinska oblačnost, ostali del novembra so bili v meglo in oblake oviti tudi vrhovi. Na srečo je bilo dežja manj kot oktobra. Hudi nalivi so nas v obdobju od 4. do 8. novembra obšli. Poplavni val na Dravi je bil 7. novembra manjši kot 5. novembra 2012. Večje težave so imeli z naraslo vodo v spodnjem toku Drave. V koroški regiji smo imeli nekaj težav z meteorno vodo, ki je zalila posamezne kletne prostore, na strmih brežinah cest so se sprožili posamezni zemeljski plazovi. Poplavljalje pa so zopet ponikalnice na kraških poljih. Po 20. novembru se je ohladilo. V drugi tretjini novembra je hladni val delno zajel tudi naše kraje, zrak se je na nadmorski višini nad 1000 m ohladil pod 0 °C. 18. novembra je sneg narahlo pobelil vrhova Uršlje gore in Pece. Najnižje novembrske dnevne temperature so bile od 2 do 14 °C (5. 11.), najvišje dnevne pa od 3 (27. 11.) do 18 °C (5. 11.).

Novembrska oblačnost pa ni negativno vplivala na delo gozdarjev na terenu. Revirni gozdarji so bili kljub

birokratskim obremenitvam polno zasedeni tudi tam. Prevzemali so zaključena sanirana sečišča po žledu poškodovanih gozdov in gojitvene objekte v zasebnih in državnih gozdovih. Dopolniti je bilo treba sanacijski načrt po žledu poškodovanih gozdov. Določeni načrtovani gozdnogojitveni, varstveni in drugi ukrepi bodo financirani iz programa razvoja podeželja za obdobje 2014–2020. Gozdarji Zavoda za gozdove redno spremljamo realizacijo poseka v po žledu poškodovanih gozdovih. Po oceni revirnih gozdarjev ZGS OE Slovenj Gradec je bilo do konca novembra 2014 v slovenjgraškem gozdnogospodarskem območju posekano in spravljeno iz gozda do ceste več kot 88 % vsega poškodovanega drevja. Ocena vsega poškodovanega drevja v koroškem območju je 220.000 m³. Lastniki gozdov in izvajalci gozdarskih del, nadaljujte vestno s sanacijo po žledu poškodovanih gozdov.

Pri delu upoštevajte vsa navodila varstva pri delu v gozdu, kot so vam jih podali vaši revirni gozdarji. Delo v gozdu je najnevarnejše opravilo v naravnem okolju. Že zaradi majhne nepredvidnosti ali utrujenosti pri delu v gozdu si lahko poškodovan ali celo mrtev že v nepoškodovanih gozdovih. Večja verjetnost za neljubi dogodek je v po žledu in po drugih ujmah poškodovanih gozdovih!

V novembru smo pripravili jesenski zahtevek za sofinancirana gojitvena in varstvena dela v zasebnih gozdovih. **Nakazila lastnikom gozdov bodo izvedena predvidoma zadnje dni v decembru. Obračunana so bila gojitvena in varstvena dela v okviru rednih dodeljenih proračunskih sredstev za letošnje leto (redna dela, sanacija v po ujmah poškodovanih**

Taborniki so pod vodstvom gozdarjev sadili tudi pri Gradišerju nad Slovenj Gradcem.

gozdovih – sanacija lubadarskih žarišč, po vetru poškodovanih delov gozda, ukrepi za ohranjanje življenjskega prostora v gozdu prostoživečih živali).

Teh sredstev je manj od dejansko potrebnih, ki so načrtovana v letnem programu vlaganj v gozdove za leto 2014.

V novembru je bil narejen tudi program gojenja in varstva gozdov za leto 2015 za državne gozdove. Sledi usklajevanje med ZGS, SKZG RS in koncesionarji del v teh gozdovih. Osnova za letni program gojitvenih in varstvenih del je letna dinamika načrtovanih gojitvenih in varstvenih del, podanih v gozdnogospodarskih načrtih posamezne gozdnogospodarske enote. Ti načrti so izdelani za obdobje desetih let. **Vsa, v letnem programu zajeta gojitvena in varstvena dela in redne sečnje morajo biti načrtovani tudi v gozdnogojitvenih načrtih. Realizacija gojitvenih in varstvenih del v državnih gozdovih bo odvisna od koncesionarjem dodeljenih operativnih dni, ki jih določi SKZG RS. Tudi teh je vsako leto manj.**

November je bil tudi programski mesec, treba je bilo pripraviti osnovni program dela ZGS in vlaganj v gozdove v letu 2015.

Naj popestrim suhoparno poročanje o novembrskem gozdarskem delu z bolj zanimivimi in prijetnimi dogodki med krošnjami dreves v koroških gozdovih. Nedeževne novembrske dni so izkoristili tudi šolarji posameznih koroških osnovnih šol za voden sprehod po gozdu. Na Gozdno učno poto Navrški vrh so se 11. novembra podali pod strokovnim

Gasilska fotografija koroških tabornikov po končani sadnji v okviru vseslovenske akcije "Obnovimo slovenske gozdove" na Legnu

Sedmošolci OŠ Koroški jeklarji so v novembru spoznavali gozd na Gozdni učni poti Navrški vrh.

vodstvom gozdarjev učenci sedmih razredov Osnovne šole Koroški jeklarji z Raven na Koroškem. Učna pot čez Navrški vrh je zaradi spravila po žledu poškodovane hlodovine na posameznih odsekih še slabo prehodna, zato smo spoznavali gozd od ravenske gimnazije do vrha Poseke. Na Navrškem vrhu je žled poškodoval in podrl 10.000 m³ dreves. Da je v gozdu lepo tudi v oblačnem vremenu, se strinjajo še drugi učenci in učenke osnovnih šol, ki so v novembru imeli naravoslovne ure v prijetnem gozdnatem okolju. Da jim gozd postane zanimiv, je zelo odvisno od izvajanja aktivnosti učiteljev, vzgojiteljev in gozdarjev. Tudi zanje so zelo zanimiva razna dodatna izobraževanja v okviru najrazličnejših projektov.

V okviru mednarodnega projekta Geopark Karavanke je potekal v Info centru v Mežici 6. novembra 2014 projekt dan "Pestro, raznoliko, živo – v našem gozdu je zanimivo!", v katerem smo sodelovali tudi gozdarji. Več o tej prireditvi si preberite v zanimivem prispevku v tej številki *Viharnika*!

Živahno je bilo tudi 15. novembra 2014 v po žledu poškodovanih gozdovih po vsej Sloveniji. Slovenski taborniki in gozdarji zavoda za gozdove so izvedli vseslovensko akcijo "Obnovimo slovenske gozdove". Taborniki so s pomočjo donatorjev in ostale javnosti zbrali denar za obnovo po žledu poškodovanih gozdov. Denar je namenjen za sadike. Akcija je potekala tudi v koroških

Panj stare smreke – odlični pripomoček za analizo starosti drevesa, vremenskih razmer in drugih dogajanj v okolici posekanega drevesa

gozdovih. Koroški taborniki so pod strokovnim vodstvom gozdarjev sadili gorske javorje, hraste dobe in divje češnje pri Gradišerju nad Slovenj Gradcem, na Legnu in v Mislinjski Dobravi v bližini Šmartna. Akcija je imela tudi osveščevalni in izobraževalni pomen!

Upam, da ste si vzeli čas za prebiranje decembrske številke *Viharnika* v prazničnem decembru. Morda sedite v prostoru, ki ga krasi okrasno božično drevo z modro nalepko ZGS OE Slovenj Gradec in letnico 2014. Božična okrasna drevesa morajo biti označena z nalepko oz. plombo. Lastniki gozdov še dobite navodila za pridobivanje božičnih okrasnih dreves in plombe pri svojem revirnem gozdarju oz. na vaši krajevni enoti!

Vsem bralcem *Viharnika*, še posebno pa lastnikom gozdov in izvajalcem gozdarskih del želim zadovoljno, zdravo in medsebojnega sodelovanja polno novo leto. Bolj pristno bomo sodelovali, bolj pestri bodo Informativni gozdarski storži!

Poškodovano deblo daje oporo ograji za zaščito sadik in življenjski prostor glivi.

Dan odprtih vrat na GG SG

Marta Krejan Čokl, prof.

Gospodarska zbornica Slovenije je bila pobudnica akcije Dan odprtih vrat slovenskega gospodarstva za mladino in starše, ki je nastala na podlagi informacij podjetij, članic GZS, o težavah, s katerimi se kljub visoki brezposelnosti srečujejo pri kadrovanju. Pobudi sta se kot partnerja pridružila tudi Zavod RS za zaposlovanje in Zavod RS za šolstvo.

V akciji smo sodelovali tudi mi, zato smo osnovnošolcem in njihovim staršem v četrtek, 27. novembra 2014, odprli vrata Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec.

Vsi vemo, kako težko se je ob koncu osnovne šole odločiti, kako in kam naprej, zato je ideja, da otroci podrobneje spoznajo, kam jih lahko pripelje njihova odločitev o srednji šoli, zelo dobra. Gre za zbiranje informacij iz prve roke, ki lahko pomagajo pri odločitvi, v katero šolo se bo po končanem osnovnošolskem izobraževanju vpisal bodoči dijak.

Na dneve odprtih vrat so vabljeni tudi starši, saj imajo v otrokovem življenju eno najpomembnejših vlog in pogosto vplivajo na njegove odločitve, pogosto pa nimajo dovolj informacij o poklicih, pogojih dela, trgu dela ali pa imajo nepravilne predstave o t. i. tehniških poklicih.

GG SG je najprej predstavil direktor

Od gozda do hiše ...

Otroci spoštujejo gozd in les.

Silvo Pritrznik, potem pa se je z osnovnošolci pogovarjala še Alja Zorman, vodja kadrov.

Glavni cilji dneva odprtih vrat so bili:
- ponuditi učencem zaključnih razredov osnovnih šol in njihovim staršem več informacij o procesih, naravi in

Ni ga poklica, v katerem se ne bi odlično znašla tudi dekleta.

pogojih dela v realnih delovnih okoljih in v regiji, kjer živijo;

- razbiti stereotipe o manj in bolj priljubljenih oz. spoštovanih poklicih;
- omogočiti mladim in njihovim staršem spoznavanje perspektivnih poklicev, ki jih naše gospodarstvo potrebuje.

Poklicni sejem v OŠ Črna na Koroškem

Vesna Burjak, koordinatorica projekta

Foto: Lucija Pušnik

Ena od pomembnejših odločitev učencev ob koncu osnovne šole je zagotovo odločitev o nadaljnji izobraževalni poti. Da bi imeli učenci pri sprejemanju te pomembne odločitve čim več ustreznih informacij, smo se v okviru projekta Dvig socialnega in kulturnega kapitala v lokalnih skupnostih odločili, da v OŠ Črna na Koroškem pripravimo poklicni sejem, katerega namen je bil spoznavanje poklicev in srednjih šol.

Za učence in starše 7., 8., in 9. razreda smo sejem skupaj organizirale Osnovna

GG Slovenj Gradec je na poklicnem sejmu predstavil poklic gozdnega delavca. Alja Zorman, mag. manag.: Nikoli ni prezgodaj za zbiranje informacij in spoznavanje različnih poklicev, zato smo sodelovali tudi na poklicnem sejmu "Spoznavanje poklicev in srednjih šol" v Osnovni šoli Črna na Koroškem.

šola Črna na Koroškem, Prevalje in Mežica ter Srednja šola Ravne.

Odprtje sejma z uvodno prireditvijo se je začelo ob 17. uri. V kratkem kulturnem programu nas je razveselila uspešna pevka, bivša učenka naše šole, Adrijana Kamnik. Za prijetne melodije so poskrbeli učenci glasbene šole pod vodstvom Dušana Štrikerja. Pred obiskom stojnic poklicnega sejma pa je spregovorila ravnateljica OŠ Črna na Koroškem, Romana Košutnik, ki je vsem učencem zaželela pravilne odločitve za nadaljnje šolanje ter pridobitev poklica, ki jim bo kasneje v zadovoljstvo.

Na sejmu so bili prisotni predstavniki trinajstih različnih srednjih šol, kjer so svoje programe predstavljali profesorji in dijaki; hkrati pa se je sejma udeležilo sedemnajst

Poklicni sejem na OŠ Črna na Koroškem

predstavnikov drugih organizacij, podjetij in obrtnikov koroške in štajerske regije.

Sejem je bil dobro obiskan, prepričani smo, da je dal tako učencem kot njihovim

staršem veliko podatkov, znanj, da bodo njihove odločitve za poklicno pot pravilne, pot do zastavljenega cilja in zaposlitve pa čim lažja.

Pestro, raznoliko, živo – v našem gozdu je zanimivo!

Lenka Rojs, mag. Mojca Bedjanič in Mateja Mešnjak

Foto: F. Bevc

Geoparki so v Sloveniji nove oblike parkov in predstavljajo območja z izjemno geološko dediščino, ki pogojuje tudi pestrost in edinstvenost ostale naravne in kulturne dediščine, nimajo pa režimov, ki jih vsebujejo naravni parki. Preplet vseh pestrosti daje odlično osnovo za razvoj t. i. geo-turizma skupaj z izobraževanjem, varstvom dediščine in doživetji. Tako so bile v Geoparku Karavanke vzpostavljene interpretacijske in informacijske točke, učne poti, muzeji, razstave, izdani številni promocijski materiali, učni pripomočki in knjižice za otroke ter pripravljene turistični in izobraževalni programi za različne ciljne skupine.

Geopark Karavanke vsako leto v sodelovanju s šolami, vrtci in občinami razpiše drugo temo s področja geologije, kateri šole in vrtci namenijo en dan ali več dni v obliki izkustvenega, eksperimentalnega učenja in raziskovanja v naravi. Šole in vrtci z območja Geoparka Karavanke tako letos izvajajo že četrti Geo projektni dan, tokrat na temo gozd pod sloganom "Pestro, raznoliko, živo – v našem gozdu je zanimivo!". V okviru Geoprojektnega dne partnerji jeseni organiziramo izobraževalno delavnico za vzgojitelje/ice in učitelje/ice, ki jo sestavljajo strokovno predavanje na izbrano temo, predstavitev koncepta geo-

Na območju petih slovenskih in devetih avstrijskih občin je pred dobrimi štirimi leti začel nastajati Geopark Karavanke, ki je bil marca 2013 uspešno vključen v evropsko in svetovno mrežo geoparkov pod okriljem UNESCO.

Po številnih zanimivostih koroških gozdov nas je strokovno popeljal gozdar Gorazd Mlinšek iz ZGS, OE SG.

projektne dne, praktični preizkusi eksperimentalnih in raziskovalnih aktivnosti ter izmenjava dobrih praks.

Tako se je v letošnjem novembru v novem Geoparkovem info centru v Mežici zbralo več kot 40 vzgojiteljc in učiteljc. V prvem delu delavnice nas je v svet gozdarstva in po številnih zanimivostih koroških gozdov strokovno popeljal gozdar Gorazd Mlinšek iz Zavoda za gozdove Slovenije, Območne enote Slovenj Gradec. V drugem delu izobraževanja pa so udeležence ob pomoči vzgojiteljc in učiteljc iz Osnovne šole Mežica in Železna Kapla ter sodelavk Podzemlja Pece in Zavoda RS za varstvo narave tudi same preizkušale in zbirale ideje za izvedbo Geo-projektne dne v šolskem letu 2014/2015.

Ob koncu šolskega leta šole in vrtci v besedi in sliki poročajo o svojih aktivnostih, ki so predstavljene v obliki Geo novičnika in na zaključni prireditvi v okviru tedna Geoparka Karavanke. Prelistajte tudi lanske Geo novičnik na: www.mezica.si/index.php/geo-novicnik.

Nestrpno že pričakujemo, kaj vse bodo v letošnjem šolskem letu ustvarili, doživeli in odkrili otroci.

Ekskurzija po Prekmurju

Jože Urbancl

Včasih nam morajo kar tujci povedati, v kako lepi deželi živimo. Kjer se na tako majhnem prostoru mešajo vplivi Mediterana, Alp in Panonske nižine. Prav tako imamo tudi različne gozdne sestoje in tudi različne načine gospodarjenja z njimi. In ravno s tem razlogom smo se v Društvu

lastnikov gozdov Mislinjske doline odločili, da gremo letos na ekskurzijo v Prekmurje.

Naš prvi cilj je bil ogled enega redkih še delujočih podjetij s področja pohištvene industrije. V prestolnici Prlekije Ljutomeru smo si ogledali podjetje Murales, kjer proizvajajo masivno pohištvo – predvsem oblazinjene stole. Prijazno nas je sprejel direktor in večinski lastnik podjetja in nam predstavil zgodovino tovarne. Pred leti so bili sestavni del Marlesa iz Maribora, vendar so se iz skupnega podjetja izločili dobro leto pred propadom matične tovarne. Na samostojni poti so sledili vzponi in padci, vendar so se z veliko vztrajnostjo in

Po gozdovih na poplavnem področju ob Muri

pripadnostjo podjetju uspeli obdržati do danes. Imajo 104 zaposlene, ki so vsi predani podjetju, tako da poslujejo pozitivno. Po ogledu proizvodnje so nas še pogostili s sokom in ledenim čajem.

Iz Ljutomera smo se odpeljali proti Muri na Otok ljubezni, kakor pravijo domačini temu prostoru. Z brodom smo pluli na drugo stran Mure in nazaj in si ogledali še edini delujoči mlin na Muri. Poznan je tudi Babičev mlin, vendar ima tisti mlin v vodi samo kolo, sam mlin pa je na kopnem. Mlin pri Otoku ljubezni pa je cel na vodi. Tu sta nas prijazno sprejela vodja OE zavoda za gozdove Murska

Sobota Štefan Kovač ter revirni gozdar. Jože Pojbič, znani novinar in tudi sam lastnik gozda, nam je predstavil 5. člen Zakona o gozdovih. Ta člen zahteva od lastnika gozda, da mora dovoliti prosto nabiranje gozdnih plodov. Ker je imel težave s preštevilnimi nabiralci v svojem gozdu, je našel rešitev v 25. členu Zakona o gozdovih, ki pravi, da v primeru, da lastnik gozda goji drevje tudi zaradi plodov, lahko prepove njihovo nabiranje. Od občine Gornji Petrovci je dobil odločbo, v kateri piše, da je nabiranje kovanja prepovedano, v nadaljevanju pa še: Dobrodošli v našem gozdu in hvala, ker upoštevate prepoved.

Na Otoku ljubezni smo si ogledali še

film o težakem delu *bujrašev*, ljudi, ki so utrjevali bregove reke Mure za zaščito pred poplavami. Od tu smo se peš podali skozi poplavni gozd ob reki. Nekoč je reka tekla po številnih rokavih in manjših kanalih. Po vojni so jo v glavnem regulirali tako, da sedaj teče po eni strugi, vendar se ob najvišjih vodostajih razlije daleč na obe strani. Tudi v letošnjem septembru je segala do tretje stopnice muzeja na Otoku ljubezni.

Za zaključek strokovne ekskurzije nas je gospod Štefan povabil še na svoj dom, kjer smo si ogledali primer delovanja mikrosistema ogrevanja na sekance. Sam je tudi lastnik gozda in je registriral prodajo toplotne energije kot dopolnilno dejavnost. Vgrajen ima kotel z močjo 110 kW, s katerim ogreva svojo in še šest sosednjih hiš. Poleg tehničnih zahtev je še posebej poudaril pomen korektnih odnosov s sosedi, ki jim dobavlja toplotno energijo.

Ker smo se znašli na pravem kraju ob pravem času, smo na turistični kmetiji Tremel naše pozno kosilo združili še s krstom vina. Domov smo se vračali v poznih večernih urah z lepimi vtisi o dnevu, preživetem med prijaznimi Prekmurci.

Veselo razpoloženi smo prisluhnili razlagi direktorja Muralesa.

Lesoteka Good LIFE

Tamil Lauko

Predstavljamo nov program malih lesenih objektov Lesoteka Good LIFE. Razvili smo več skupin produktov, namenjenih tako domači uporabi kot v komercialne in javne namene.

Prva skupina so vrtno hiške in vrtno ute višjega kakovostnega razreda, ki pa so zaradi svoje čvrste CLT-zgradbe in enostavnega transporta hkrati tudi mobilne hiške.

Pripravili smo program, ki ga sestavljajo vrtno hišice različnih oblik, velikosti in različne opreme. V prihodnosti bomo program redno tudi dopolnjevali in osveževali.

Vrtno hišice Lesoteka Good LIFE smo

razvili za vse, ki iščete sodoben in kakovosten mali leseni objekt, ki bo stal ob vaši hiši, na vašem vrtu, v vinogradu ali pa na morju.

1. Program vrtnih hišk Lesoteka Good LIFE
Različni modeli za vse okuse in okolja. Minimalistično oblikovana sodobna vrtna hiška z ravno streho ali tradicionalno oblikovana vrtna brunarica. Izbira je vaša. Oglejte si program vrtnih hišk na strani www.vrtno-hiske.si.

2. Visoka kakovost izdelave
Vse vrtno hiške Lesoteka Good LIFE sestavljajo masivne lesene plošče – CLT. Visoka kakovost vgrajenih materialov, komponent in izdelave zagotavljajo izjemno konstrukcijsko trdnost ter dolgo življenjsko dobo objektov. Način gradnje nam omogoča izvedbo objektov z bivanjsko kakovostjo.

3. Velika prilagodljivost
Vse vrtno hiške so dobavljive v različnih velikostih, končnih obdelavah in z mnogo dodatne opreme. Vrtna hiška Lesoteka Good LIFE bo zadovoljila vse individualne potrebe in želje ter se odlično vklopila v vsako okolje.

4. Hitra, čista, za okolico nemoteča postavitve
Objekti Lesoteka so v celoti narejeni v proizvodni hali in takšni prepeljeni na lokacijo postavitve. Zato je montaža hitra, čista in nemoteča za okolico in okolje.

**LESO GOOD
TEKA LIFE**

Uradno odprtje večnamenske stavbe na Kopah

Objekt "Kope" v očeh odgovorne vodje del Saše Šuhel, direktorice GLI-ja

Kadar je govora o gradnji objektov, običajno navedemo suhoparne podatke o velikosti, načinu gradnje, namembnosti ter podatke o investitorju in izvajalcu. Gledano z očmi izvajalcev pa je vsak objekt zase nekaj posebnega. Niti dva si med seboj nista podobna oz. primerljiva.

In kaj je pri gradnji tega objekta posebnega? Veliko. Že sama lokacija in dostop sta pomenila velik logistični in organizacijski zalogaj, ki mu je treba pripisati še vremenske razmere med gradnjo (sneg, žled, poledica ...). Gradnja objekta od zemeljskih, armiranobetonskih del do lesene konstrukcije, vključno z zaprtjem objekta, se je vršila v zimskem času. Temperature se v času gradnje niso dvignile nad nič stopinj. In če zraven prištejemo še neugoden veter in meglo, ki

na Pungartu tako rada krojita vremenske razmere, izvajalcem niti malo ni bilo prizaneseno. Nemalokrat smo morali pred nadaljevanjem del najprej očistiti sneg z dovoznih poti in objekta, nasuti pesek na cesto ali s težko mehanizacijo potisniti šleperje do gradbišča. Gradnjo v takšnih razmerah je omogočala izvedba nosilne konstrukcije, ki je bila z izjemo kletnih prostorov in talne plošče v celoti lesena, s čimer je bil omogočen bistveno krajši čas montaže.

Mislinjski župan Franc Šilak je ponosen na večnamenski objekt na Kopah, saj gre za njihov projekt.

„V soboto, 6. 12. 2014, smo predali namenu Center Kope, 0,914 mio € vredno investicijo, ki jo je v višini 85 % sofinancirala EU. Z omenjenim projektom smo želeli predvsem ponuditi dodatne vsebine v smislu prezentacije naravnih

Sam objekt je umeščen v gozd. Posekanih je bilo minimalno število dreves, le toliko, da niso ogrožala gradbišča in življenja izvajalcev.

Treba je povedati, da so gradnjo objekta izvedli domači izvajalci s koroške regije. V zaključni fazi gradnje je delo na objektu opravljalo tudi do deset različnih izvajalcev. In prav vsi so vložili maksimalen trud, da je objekt danes vsem v ponos.

habitatov in razvoja novih produktov na območju s posebnim varstvenim režimom Natura 2000, ter zgraditi tisto, kar je manjkalo obstoječim ponudnikom, da bi lažje zapolnili obstoječe kapacitete in spodbudili razvoj turizma v poletni sezoni. Zavedam se, da je to začetek zahtevne in težke poti, na katero stopamo, vendar verjamem, da je to pravi način, kako lahko občina pomaga razvoju turizma na tem prelepem delu našega Pohorja.

Vsem, ki se bodo tukaj trudili za razvoj turizma in ohranjanje tega bogastva, ki mu pravimo čista in neokrnjena narava, ter utirali poti in tisto, kar znamo tukaj pridelati, ponudili obiskovalcem na takšen način, da se bodo semkaj radi vračali, želim veliko uspeha!”

Foto: Marko Krejan

Veseli, ker lesena gradnja dobiva veljavo: Ivan Škodnik, bivši ravnatelj lesarske šole, župan Franc Šilak, direktor GG SG Silvo Pritrznik in vsestranski Marijan Križaj.

Foto: Marko Krejan

Tudi Babnikova godba prihaja iz Mislinje.

Foto: Marko Krejan

Žan Pritrznik, direktor podjetja Lesoteka hiše

V večnamenski stavbi na Kopah, ki smo jo zgradili v dobrega pol leta, je vgrajenega okoli 300 m³ lesa oz. 2.200 m²

masivnih lesenih sten. Ves les ni naš, sta pa leseno ostrežje in fasada izdelana iz koroškega lesa, posekanega nedaleč od samega objekta. Konstrukcijo objekta sestavljajo CLT-plošče, ki so požarno in potresno zelo dobro odporne. CLT-plošče so križno lepljene plošče, ki seveda omogočajo tudi gradnjo individualnih objektov, obenem pa gradnjo čez zimo, kar dokazuje tudi stavba, ki smo jo uradno odprli v začetku meseca, saj smo leseno konstrukcijo začeli postavljati novembra lani, zime na tej nadmorski višini pa niso ravno mile.

V konstrukciji je v lesu skladiščenega 300 t CO₂, poleg tega pa je zaradi uporabe lesa namesto opeke ali betona v ozračje spuščeni 300–600 t CO₂ manj. Objekt se ogreva z lesno biomaso (sekanci).

Vodilni partner pri izgradnji je bila družba Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, Lesoteka hiše, njegovo "spin off" podjetje pa je postavilo konstrukcijski del. Objekt je zgrajen po načrtih Ateljeja Artenova (Vesna Novak Temnik in Boštjan Temnik).

Podporno okolje za razvoj trajnostno naravnega turizma na Pohorju

Mag. Ivan Plevnik, vodja projekta

V soboto, 6. 12. 2014, je na Kopah odprl vrata novozgrajeni objekt pod imenom Center Kope, z namenom, da vzpostavi primerno podporno okolje za večjo izkoriščenost nastanitvenih kapacitet v letnem času in razvoj novih doživljajskih produktov na območju zahodnega Pohorja.

Območje zahodnega Pohorja skupaj s širšo okolico predstavlja naravovarstveni potencial, ki terja sonaravni trajnostni razvoj in v tej zvezi model eko-turizma, v katerega bodo vključeni prebivalci, ki bodo imeli od tega neposredno korist, in bo omogočal ohranjanje narave in kulturne dediščine s kar najmanjšimi vplivi na okolje ter turistom v manjših skupinah doživljaje, povezane z naravovarstvenimi danosti okolja.

Mag. Ivan Plevnik

Nosilci turizma na Pohorju danes slabo izkoriščajo naravne danosti kot potencial za drugačni pristop, za to je v veliki meri kriva tudi slabo razvita podporna infrastruktura, še bolj pa nedodelani turistični produkti, ki bi dvignili dodano vrednost s potenciali naravne in kulturne dediščine.

V želji, da se stanje izboljša, je Občina Mislinja skupaj z Občino Ribnica na Pohorju pripravila projektni predlog za sofinanciranje operacij iz finančne perspektive za obdobje 2007–2013 pod naslovom Izgradnja in obnova skupne kulturne turistične infrastrukture občin zahodnega Pohorja za prezentacijo naravnih habitatov in razvoj novih produktov na območju s posebnim varstvenim režimom Natura 2000. Projekt, ki ga v praksi imenujemo pod skrajšanim imenom Kulturno-turistična infrastruktura zahodnega Pohorja, zajema dva podprojekta: obnovo Vicmanove vile v centru Občine Ribnica na Pohorju, v skupni površini cca. 200 m² za potrebe turistično-informativnih dejavnosti ter izobraževanih in kulturnih dejavnosti v kraju (gradnja je bila zaključena v mesecu juniju 2014), in izgradnja Centra Kope, o katerem nekaj več v nadaljevanju.

V juniju 2013 je bila končno potrjena odločitev pristojnih državnih organov za sofinanciranje projekta v razmerju 85 % regionalni sklad EU in 15 % občini Mislinja in Ribnica na Pohorju s predinvesticijsko vrednostjo celotnega projekta v 1.104.344,71 € brez DDV za obe lokaciji, od tega za lokacijo na Kopah cca 939.000 €. Gradbena dela izgradnje objekta brez stroškov: nakupa zemljišč priprave

Foto: Neza Oder

projektne in investicijske dokumentacije, nadzora, administrativno-tehničnega urejanja, izgradnje dostopne ceste, informiranja in nakupa opreme pa so znašala 815.300,00 €. Gradbena dela so potekala od oktobra 2013 do septembra 2014, ko je bilo tudi pridobljeno uporabno dovoljenje. Vsa gradbena dela je opravilo podjetje Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec s skupino domačih podizvajalcev. Razen kleti, ki je iz armiranega betona in kamna, je objekt v celoti lesen. Gradbeni nadzor je izvedlo podjetje E-utrip, d. o. o.

Gradnja objekta se med izvajanjem ni podražila, z doseženimi prihranki oziroma s prerazporeditvijo sredstev iz posameznih postavk, npr. vodenja informiranja, pa je bilo mogoče zagotoviti večji del opreme, ki po prvotni finančni konstrukciji sofinanciranja ni bila predvidena.

Novozgrajeni objekt Center Kope v okviru operacije "kulturno turistična infrastruktura zahodnega Pohorja" predstavlja osrednji objekt za prezentacijo naravovarstvenih vsebin (promocijo zaščitene habitata z območja Natura 2000, izobraževanje in multimedijске

vsebine povezane s turizmom ...) kot tudi za razvoj produktivnih aktivnosti (prodaje spominkov, ekoloških produktov in zeliščarstvo ...). V osnovi je objekt zasnovan v treh etažah (klet, pritličje in nadstropje). Kletni prostor je delno namenjen spremljajočim dejavnostim, drugi prostori pa so podporna infrastruktura športno-rekreativnim dejavnostim. Prostori pritličja so vsebinsko namenjeni štirim sklopom:

- gostinski del s kuhinjo in zunanjo teraso za izvorno kulinarčno ponudbo "Pohorja" iz ekološko pridelane hrane in ponudbo zeliščnih napitkov;

- zeliščni center za izvajanje projektivnih aktivnosti in pripravo produktov s področja zelišč, ekološke pridelave sadja in zelenjave;

- prodajalna turističnih spominkov in ekoloških produktov iz dopolnilnih dejavnosti pohorskih kmetij s ciljem, da vzpostavi prodajno mrežo za produkte ekološke pridelave iz celotnega območja, ki jih je mogoče ponuditi obiskovalcem, turistom pa tudi lastnikom nastanitvenih kapacitet na tem območju;

- avla za galerijsko dejavnost in promocijo naravnih habitatov v okviru Nature 2000, ki je v prvi vrsti namenjena za prezentacijo naravnih znamenitosti v okviru bodočega "Parka Pohorje" in služi seznanjanju obiskovalcev s vsebino ukrepov in prizadevanj v zaščito narave. Služila pa bo tudi drugim nosilcem projektivnih aktivnosti na področju varstva narave za prikaz rezultatov raziskav, obliki postavitve razstav in multimedijških promocij.

Prostori nadstropja so vsebinsko namenjeni sklopu izobraževanja, rekreativnim in promocijskim dejavnostim. Funkcionalne prostore sestavljajo dve dvorani in sejna soba. Funkcionalno prostori služijo lastnikom nastanitvenih kapacitet za izvajanje raznovrstnih dejavnosti v okviru svoje ponudbe, lahko pa se tržijo tudi za druge naključne uporabnike (za izvedbo kongresov, seminarjev in druge družabne prireditve, za katere so prostori primerni).

Objekt Center Kope predstavlja priložnost za razvoj novih produktov z večjo dodano vrednostjo s pomočjo potencialov naravne in kulturne dediščine. Upam, da bo realizacija tega projekta utrla pot posameznikom, da bodo lahko osmislili svoje pobude in znanje na poti preobrazbe turističnega razvoja Pohorja tudi kot letne destinacije.

Hvala vsem, ki ste kakor koli pomagali pri realizaciji projekta, v želji, da še naprej podpirate povezovanja in iskanja novih produktivnih priložnosti v skladu z naravovarstvenimi usmeritvami na tem območju.

Na kmetiji Dobrovnik na Selovcu

Mirko Tovšak

Kmetija Konečnik, po domače pri Dobrovniku, iz Selovca nad Šentjanžem pri Dravogradu je prav gotovo vodilna na področju pridelave kravjega mleka na Koroškem, saj bo letos oddala v Mlekarno Celeia milijon litrov mleka.

Osnovna dejavnost na kmetiji je sicer govedoreja, vendar se ukvarjajo še s prirejo piščancev, saj v Perutnino Ptuj letno dostavijo 70.000 piščancev. Takšna proizvodnja pa omogoča kmetiji tudi trajnostni razvoj in napredek.

Po predhodnem dogovoru z mladim

Dobrovnikova kmetija Foto: Mirko Tovšak

gospodarjem Haraldom smo se pred kratkim oglasili na njihovi kmetiji, da bi jo predstavili tudi bralcem *Viharnika*. Kmetija leži sicer na pobočjih Selovca nad Šentjanžem, vendar je pretežno del kmetijskih površin na položnih terenih, kar omogoča tudi obdelavo kmetijske zemlje

s sodobno mehanizacijo. Če se želite oglasiti na tej domačiji, morate z regionalne ceste Slovenj Gradec-Dravograd pri Tovarni ivernih plošč v Otiškem Vrhu zaviti levo po asfaltirani cesti in se nato usmeriti proti Selovcu. Po slabem kilometru, ko zmanjka

Gospodar Harald z ženo in najmlajšim članom družine Foto: Mirko Tovšak

asfalta, zagledamo številne gospodarske objekte z obnovljeno stanovanjsko hišo, kjer živi družina Dobrovnik. Kmetija obsega nekaj nad 100 ha obdelovalnih površin. Od tega imajo na razpolago 40 ha lastne zemlje, s 60 ha pa so v najemnem odnosu. Gozda je vsega 16 ha, služi pa pretežno za potrebe lesa na kmetiji.

Mladi gospodar Harald je kmetijo prevzel od svojega očeta Ivana leta 2005. Že oče se je usmeril v govedorejo z intenzivno pridelavo mleka. Njegovo delo je po prevzemu kmetije nadaljeval Harald, ki s svojo ženo Nino skrbi za gospodarjenje in delo na kmetiji. V hlevu imajo od 250 do 280 glav goveje živine, od tega 130 krav molznic črno-bele pasme. Takšno število govedi zahteva tudi redno oskrbo črede, v poletnih mesecih pa večmesečno pripravo krme. Zaradi obilice dela imajo ob pomoči očeta Ivana, Haraldovega brata in Nine zaposlenega še enega delavca, ki vsakodnevno skrbi za oskrbo živali v govejem hlevu. Mladi gospodar Harald je gonilna sila na kmetiji, sam skrbi za vzdrževanje strojne opreme, več pa je tudi nekaterih veterinarskih storitev. Zaupal nam je, da danes na kmetiji skoraj v celoti sami poskrbijo za zdravje živali, sami osemenjujejo govedi, ob številnih telitvah oskrbijo krave molznice, večji pa so tudi drugih manj zahtevnih posegov, kot je rezanje parkljev, zdravljenje govedi ob pojavih mastitisa itd. Veterinarske storitve pooblaščenih veterinarjev so namreč zelo drage, zato z lastnimi posegi poskrbijo tudi za manjše stroške prireje na svoji kmetiji.

Ker je črno-bela pasma govedi namenjena predvsem za intenzivno mlečno pridelavo, moške potomce govedi pitajo do teže 200 kg in jih nato oddajo v

Ni lahko oskrbovati tako velike črede govedi. Foto: Mirko Tovšak

zakol. Celotno količino mleka preko Koroške kmetijsko-gozdarske zadruge dobavljajo v Mlekarno Celeia Arja vas. Ta s svojimi kamioni za prevoz mleka vsak drugi dan prevzema mleko direktno na njihovi kmetiji. Naj omenimo še to, da imajo za molžo na razpolago dva molzna robota, saj bi sicer ob takšnem številu krav s standardnim molziščem težko pomolzli celotno količino dnevno proizvedenega mleka. Seveda pa je delo z roboti zahtevno, saj so te naprave vodene z elektronskim krmiljenjem, kar terja od gospodarja še posebna znanja, da lahko sam odpravi manjše napake in zastoje pri njihovem delovanju.

Dobrovnikova kmetija je vodilna po količini oddanega mleka v Celjski mlekarni. Koroška Kmetijsko-gozdarska zadruga, ki je odkupovalec mleka za to mlekarno na Koroškem, Celei prispeva kar dobro četrtnino vsega predelanega mleka. V letu 2013 so celjski mlekarji prevzeli z njihovega območja kar 24.712.691 l surovega mleka, s tem pa je Koroška

kmetijsko-gozdarska zadruga postala tudi največji oskrbovalec surovega mleka za njihove potrebe.

Poleg govedoreje se na Dobrovnikovi kmetiji ukvarjajo tudi s prirajo piščancev v sodelovanju s Perutnino Ptuj. Tako v petih ciklusih vzredijo po 14.000 piščancev. V ta namen so že pred leti zgradili dodatni hlev in nabavili vso potrebno opremo. Ta dopolnilna dejavnost jim prinaša dodaten zaslužek in s tem tudi možnosti za nadaljnji razvoj kmetije.

Mladi gospodar Harald je že pred nekaj leti obnovil stanovanjsko hišo in povečal hlevske kapacitete. S svojo življenjsko sopotnico Nino ima štiri otroke, tri hčerke in najmlajšega sina, starega leto in pol. Ob obilici kmečkega dela to od gospodinje Nine seveda zahteva še dodatno skrb za oskrbo in vzgojo najmlajšega člana družine. Vendar, kot pravi sama, jim je najmlajši otrok v veliko veselje in verjamejo, da bo nekoč zrasel v novega gospodarja na kmetiji.

Harald Konečnik prejema priznanje kot eden največjih pridelovalcev mleka za Celjske mlekarne. Foto: Janko Osojnik

Pri sosedu na obisku

Vančy

Pri Mariji Korat, po domače pri Viedlu, lahko vsak obiskovalec v veliki kmečki predsobi občuduje čudoviti razcveteli kaktus, ki je dodobra pokril celotno površino mize. Seveda je Marija, Koratova mama, nanj zelo ponosna.

Pri Viedlovih na srednje veliki kmetiji sicer že gospodarji Marijin sin Tone s svojo družino. Kmetija leži ob cesti Dravograd-Trbonje. Rože in še nekaj manjših živali pa so še vedno v varstvu babice, ki je tudi že prababica. Pa sem si dejal, da bi bilo prav, da kmetijo na kratko opišem, saj ni zanimiv samo cvetoči kaktus.

Napis pred domačijo nam pove, da smo prišli prav.

Babica Micka, Tonči z ženo Valerijo, hči Mateja in sin Tadej

Viedlova kmetija obsega 21 ha zemlje. Od tega je pol obdelovalne, nekaj sadovnjaka in pol gozda. Pretežno se ukvarjajo z živinorejo. V hlevu imajo običajno okoli 25 glav goveje živine. Na njivah pridelujejo krompir in sejejo pšenico ter koruzo. Naj povem, da še vedno pečejo kruh iz doma mletega zrna.

Njihova polja se razprostirajo med železnico in cesto ob Dravi, ta so večinoma na ravninskem predelu. Nekaj travnikov in sadovnjak so nekoliko bolj nagnjeni, gozd pa se razprostira v strmino nad domačijo.

V lepi na obnovljeni kmečki hiši sobivajo tri družine. Babica Marija, ki ji vsi sosedje pravimo Viedlova Micka, gospodarji ob zapečku. Njena skrb so predvsem rože, povrtnine in manjše živali. Gospodar Tone ima z ženo Valerijo štiri

otroke; najstarejša Nastja ima s svojim partnerjem že leto in pol staro hčer. Za razvedrilo pa pri njih poskrbi še sin Tadej, ki hodi v 3. razred OŠ.

Naj povem, da vsi okoliški kmetje radi sodelujemo z Viedli in si pri delu med seboj vedno pomagamo. Tone pa nam rad priskoči na pomoč s svojo mehanizacijo. To sodelovanje izvira iz časov, ko je še živel Tončijev oče Tone, ki je bil zelo napreden, načitan in kmetijsko strokovno usposobljen. Nas, mlajše od sebe, je naučil veliko o kmetijstvu.

Ob koncu obiska sem jim zaželel še veliko dobrih letin, predvsem pa sem se poslovil v želji, da med nami ostane prijateljsko sodelovanje. Saj že stari rek pravi: "Prijateljsko združenim nobeno delo ni težko!"

Naj pa vam še prišepnem, da s te kmetije izhaja tudi direktorica Koroške kmetijsko-gozdarske zadruga Danica Ramšak.

Marija, Koratova mama, je zelo ponosna na čudovit kaktus.

To sem jaz

Janez Bauer

Zadnji letošnji mesec pri čebelah ni kaj početi. Sem si rekel: zakaj pa se enkrat za spremembo ne bi našim bralkam in bralcem na kratko predstavil?! Letos sem zakorakal v šesto desetletje, več kot pol življenja so čebelice moje prijateljice in vrsto let že takole malo čečkam za Viharnik. Z veseljem vam predstavim del svojega čebelarskega življenja.

S čebelami sem se srečal že kot otrok, saj je imel moj dedi dva panja čebel. Takole doma, na kmetiji, da je bilo kaj sladkega pri hiši. Moja pot s čebelami se je takrat razšla in z njimi sem se zopet srečal s prihodom v Slovenj Gradec. Nekoč sva s sodelavcem Lojzom odšla malo na ogled terena v mislinjski občini. Ob zaključku dneva me je povabil še k svojemu čebelnjaku v Dovže. Na travniku v Zgornjih Dovžah si je ob obronku gozda pod samim Črnim vrhom zgradil ličen čebelnjak. Okrog njega je kar bučalo od čebel. Radovednost me je prignala bliže in počasi sem zlezal povsem pred čebelnjak. Okrog mene je letalo na tisoče čebel, ne morem vam opisati svojih občutkov in veselja, ko sem jih opazoval, kako otovorjene z medicino in cvetnim prahom sedajo na brado čebelnjaka. Me je povprašal Lojze: "Se jih nič ne bojiš?" Ni me bilo strah, pa tudi čebelam se nisem zdel nevaren in nobena me ni pičila. Hitele so

noter in ven iz panja, kot bi mi hotele pokazati, zakaj so na svetu. V tistem trenutku sem se jim za vedno zavezal. "Pa bi jih imel?" je bilo Lojzovo naslednje vprašanje. Se mi je kar nasmejalo, usta so se mi razlegla do ušes, bi rekli. "Seveda!" "Ko bom imel prvi roj, te pokličem, da si ga ogrebeš! Do takrat si pa nabavi panj," so bile Lojzove besede. Že drug dan sem odhital v čebelarstvo trgovino, najprej sem moral seveda plačati članarino, nato pa sem kupil panj in satnice. Že čez dva dni sem postal ponosni lastnik roja v svojem novem panju. Živel sem v bloku, zato sem panj s čebelami postavil pri prijatelju Francu v Šmartnem. Tudi on si je nabavil panj in vanj vsul roj čebel; dobil jih je pri prijatelju in družno sva začela čebelariti. Ob panje sva si postavila klopco in vsak prosti trenutek sva presedela na njej. Štela sva čebele, koliko jih je izletelo, koliko se jih je vrnilo, bi se reklo, da sva jih imela pod komando! Sčasoma sva začela postavljati tudi svoj čebeljak. Postavila sva ga sarna, za osem panjev, saj sva želela svoje čebelarstvo širiti. Pri postavljanju je bilo kar nekaj heca, saj je bil Franc po poklicu strugar in temu primerno tudi zelo natančen. On je meril, jaz pa rezal deske in tramove. Malo je bilo sicer smešno, ko mi je povedal kakšno mero. Je rekel: "Odreži mi desko dolgo 236, 856 cm." Vsaj stokrat preveč natančno, pa sva se sčasoma le dogovorila in do jeseni je bil najin čebeljak pod streho.

In tako sva složno čebelarila vrsto let. Bolj ali manj uspešno, ampak čebeljak se je vztrajno polnil z novimi družinami in kmalu je bil premajhen. Sčasoma sem se odločil, da svoje čebele preselim blizu ženine rojstne hiše na Legnu, v Brezovo vas, kot pravijo. Tam sva kupila košček zemlje ob gozdnem robu in postavila ličen čebeljak. Še danes čebelarim v njem. Malo sem ga sicer razširil, malo ga še bom.

Za moj način čebelarjenja prostora namreč vedno primanjkuje. Tudi če me boste vprašali, s koliko čebeljimi družinami čebelarim, vam ne bom mogel natančno povedati. Njihovo število in moč se preko leta stalno spreminjata. Tako nekako od trideset pa do petdeset bi se reklo. Zraven čebeljih družin, ki jih imam za pridobivanje medu, imam še vrsto drugih. Od najmanjših, tistih na tri sate, ki jih potrebujem za vzrejo matic, pa do pet in sedem satnih rezervnih panjev. Pa tudi *položko* sem si že izdelal. To je prav poseben panj, kakršnega uporabljajo v Bolgariji in Romuniji. Iz majhnih panjev nato delam gospodarne družine ali pa so samo rezerva za hude čase. Intenzivno pobiram tudi cvetni prah in propolis.

Z ženo pa skrbiva tudi za podmladek, saj že vrsto let vodi čebelarški krožek na Drugi osnovni šoli v Slovenj Gradcu. Letos se je v krožek prijavilo kar 33 otrok.

"Kako pa naprej?" boste vprašali. Ciljev in želja je za zvrhan koš. Če bo le zdravje dalo, kot rečejo. Na domu sva si z ženo uredila prodajo medu in drugih čebeljih pridelkov. Pri nas vedno lahko dobite med, cvetni prah, propolis, včasih tudi medeno satje. V prihodnjem letu bova začela pridobivati matični mleček, saj je povpraševanje po njem ogromno. Seveda bova še naprej skrbela za mladi rod v osnovni šoli. Naše čebelarstvo se nezadržno starajo in le malokdo se lahko pohvali z naslednikom. Za *Viharnik* bom še vedno našel kako misel, da boste bralci spoznali delček čebelarkega življenja. Mogoče bom napisal tudi knjigo, saj se je mojih čebelarških prigod nabralo že veliko.

Torej ciljev, želja in dela nikdar ne zmanjka, prav je, da si jih ob koncu leta zastavimo na novo.

Vsem bralcem Viharnika želim srečno, zdravo in zadovoljno novo leto, vsem čebelarjem pa NAJ MEDI!

Zamašen nos

Metka Markovič, dr. med., spec. spl. med.

V jesensko-zimskem hladnem vremenu se velikokrat srečujemo z oteženim dihanjem skozi nos. Vzrok za zamašen nos niso samo prehladna obolenja, ampak tudi preobčutljivost nosne sluznice na alergene. Anatomske nepravilnosti, kot je ukrivljen nosni pretin, razni izrastki – polipi v nosni votlini ali tumorji, povečana žrelnica ali mandeljni lahko predstavljajo oviro za nemoteno dihanje skozi nos. Tudi po poškodbah nosu se večkrat srečujemo s to težavo.

Nos se zamaši, ker se napolni s sluzjo, dihanje je oteženo, ponoči je lahko zelo neprijetno, lahko privede do trenutnih prekinitev dihanja. Težave moramo odpraviti čim prej, ker lahko vodijo v resno bolezen (bronhitis, astma, vnetje obnosnih votlin, vnetje srednjega ušesa).

Nos je eden najpomembnejših organov na obrazu. Od njega je odvisno dihanje, vonjanje, hkrati pa telo ščiti pred okužbami, izsušitvijo in podhladitvijo. Nos nam pomaga pri oblikovanju glasu. Nos je prva obrambna črta pred boleznimi. V njem so številne dlačice, sluz in migetanke, ki zadržujejo prašne delce in bakterije, da ne potujejo dalje. Tako v pljuča priteče le očiščen zrak, s 95-odstotno vlažnostjo in ravno prav segret na 31 stopinj Celzija. Ko se nos zamaši, pa se ta obrambna črta poruši in začnemo dihati skozi usta, posebej ponoči. Zrak se ne očisti in lahko zbolimo, nekatere bolezni, npr. astma, pa se lahko poslabšajo. Zato moramo skrbeti za redno čiščenje nosu.

Nosno higieno lahko vzdržujemo z naravnimi pršili, tj. z izpiranjem nosu s fiziološko raztopino. Za protivnetni protialergijski učinek ji dodamo eterična olja in rastlinske izvlečke (aloha vera, propolis, gozdni slezenovec, mira, evkaliptus, poprova meta, rdeči bor).

Naravna pršila nudijo prijeten občutek svežine in zaščito nosne sluznice pred vdorom virusov in bakterij. Pršilo pred uporabo pretresemo, v vsako nosnico razpršimo 1 do 2 vpiha, 4- do 5-krat dnevno do prenehanja simptomov.

Sintetična pršila povzročajo skrčenje žilic v nosu, zmanjšajo oteklino in s tem olajšajo dihanje skozi nos. Vendar uporaba sintetičnih pršil oz. kapljic ni priporočena več kot 5 do 7 dni, ker dolgotrajnejša uporaba lahko povzroči izsušitev nosne sluznice in s tem povratni učinek.

Uporabljamo pa jih samo za lajšanje akutnih težav, ki so posledica prehlada, tako pri otrocih kot pri odraslih.

Janez Bauer je čebelar z dušo in srcem.

Pri zamašenem nosu lahko pomagajo tudi naslednji ukrepi:

- Zadostno uživanje tekočine. Le dovolj vlažna sluznica je zdrava in prepreči vsop virusom, ki ne marajo vlažnega okolja.
- Vdihavanje kamiličnega čaja ali slane vode z dodatkom evkaliptovega eteričnega olja, poprove mete ali olja čajevca, ki uničuje bakterije in s tem manjša možnost zapletov.
- V prostoru doma je treba zagotoviti ustrezno vlažnost. Na radiator postavimo posodo

z vodo, v katero kanemo nekaj kapljic eteričnega olja.

- Priporočen je tudi vlažilnik zraka.
- Izogibati se moramo tiraminu in taninu, ki povzročata otekanje nosne sluznice. Prisotna sta v pivu, vinu in likerjih.
  - V zimskih dneh se je priporočljivo zaviti v šal, da vzdržujemo višjo telesno temperaturo, ki ni ugodna za viruse, ki se najraje razmnožujejo pri 33–34 stopinjah. Hkrati s tem

preprečimo izsušitev nosne sluznice.

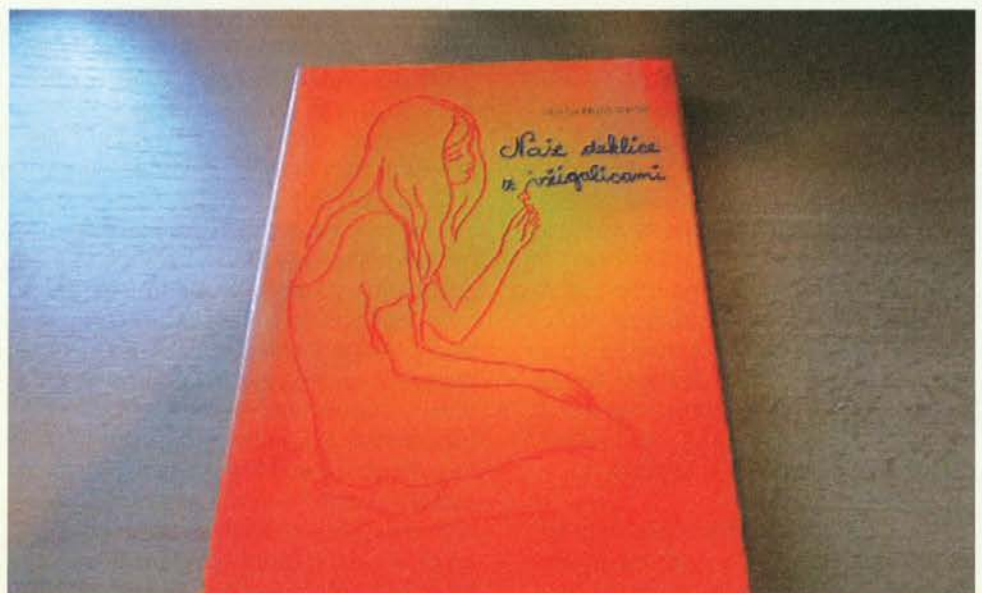
- Priporočeno je tudi dvigniti vzglavnik, tako olajšamo dihanje skozi nos in motnje spanja.
- Uživanje napitka iz čebule, ki je tradicionalno zdravilo proti prehladu, gripi, kašlju in bronhitisu, saj redči sluz v dihalih in preprečuje njeno prekomerno nastajanje, nam pomaga odmašiti nos in pomaga pri izkašljevanju.

25. november, svetovni dan boja proti nasilju nad ženskami

Marta Krejan Čokl, prof.

Komentar pod prispevkom Saše Senica "Za vsako umorjeno žensko so neštete prestrašene žrtve, ki vedo, da so lahko naslednje" na spletni strani 24.ur, 25. 11. 2014 (besedilo ni lektorirano):

Jaz pa želim deliti svojo izkušnjo z nasiljem. Vesela sem, da se o tem končno govori. Nisem pa prepričana kako je z ljudmi ... verjetno je še vedno to tabu tema in vsak obrne glavo stran. Živela sem z mamo samohranilko in bratom. Ko sem bila stara 2 leti je umrl oče. Vse je bilo lepo in prav dokler v našo družino ni prišel drugi možki. Ko sem bila stara 4 leta se je preselil k nam in naju začel z bratom pretepati. Mati seveda za to ni vedela, saj sva ji morala lagati, da sva padla, se udarila, ali pa da sva se kar med seboj stepala. Kmalu naju je začel tudi spolno zlorabljeti. Bilo je hudo in težko. Trpela sem, ker nisem bila povezana z mamo. Mami sem enkrat omenila, da me otipava (še preden je šel dlje), ampak mi ni verjela, ker je on zatrdil da lažem. Takrat me je pretepla tudi ona. Nenadoma sem se počutila zelo osamljeno... večkrat sem si želela umreti in to pri 8-ih letih ... spraševala sem se zakaj se mi to dogaja? ... in ni bilo samo to... možki, ki je živel pri nas naju je z bratom tudi stradal... z bratom sva morala gledati kako on je, midva pa nisva smela jesti... jedla sva le kadar je bila doma mati. Mati pa je po cele dneve delala. Bila zaslepljena od ljubezni... ne vem točno od česa. Ampak videla je samo tega možkega. Ko sem bila stara 10 let sem imela vsega

V knjigi Vlaste Nussdorfer, aktualne varuhinje človekovih pravic, so zapisane zgodbe, ki so preveč krute, da bi lahko bile izmišljene.

dovolj. Pobegnila sem od doma. In se nisem vračala 3 dni. Iskali so me vsi. Ko so me našli si najprej nisem upala povedati kaj se dogaja. Potem pa sem poklicala na TOM telefon kjer so mi svetovali naj se obrnem na svetovalno delavko. Dolgo sem odlašala in kar nekajkrat poklicala da sem končno naredila korak naprej. In kaj se je zgodilo? ... začelo se je mučenje. Če bi vedela da se bo po tem odvijalo vse kot se je, nikoli ne bi spregovorila. Nihče me ni zaščitil, niti mi ponudil pomoči. Bila sem popolnoma izgubljena. Tudi ko so kriminalisti naznanili mami iz njene strani nisem dobila nobene podpore. K večjemu me je mati po tem začela sovražiti. Težko mi je bilo, ker sem se počutila popolnoma samo. Po prihodu domov so se težave stopnjevale. Z mamo sva se kar naprej kregali ... ni bilo nobenega razumevanja med nama... komaj sem čakala da odrastem in da grem svojo pot. Ampak je bilo težko. Bila sem sama na celem svetu. Hvala bogu v vsem skupaj, da nisem zašla na stran pota. Ko sem prijavila dogodek sem

bila stara 10 let... naj povem da se je sodba vlekla kar dolgih 12 let. Od tega da je bilo veliko pregledov, kar naprej soočenja... od tega da njega niso našli, ker je bil tujec in je pobegnil v tujino. Pred nekaj leti so ga končno ujeli s tiralico. Dobil je 7 let zaporne kazni. In sedaj me vprašajte če sem dobila zadoščenje? Ne, nisem ga dobila. Trpela sem vse svoje življenje, ker sem vse kar se mi je dogajalo v otroštvu morala podoživljati skozi svoje najstništvo... Vsi govorijo kako je potrebno iti naprej in pozabiti. Kako pozabiti ko pa moraš kar naprej hoditi na sojenja? In kje je zaščita? Kje je pravica? Ni je? Kar je pa najbolj boleče je to, da so sosedje vedeli kaj se dogaja... slišali kričanje iz stanovanja, videli podpulbe pa nihče ni želel pomagati... Želela sem povedati, da jo žrtev vedno odnese slabše kot pa storilec. Vsaj jaz sem izkusila tako.

Organizacija združenih narodov je 25. november proglasila za mednarodni dan boja proti nasilju nad ženskami. To se je zgodilo na prvi feministični konferenci

Latinske Amerike in Karibov v Bogoti leta 1981, in sicer v spomin na sestre Mirabal, ki so bile brutalno umorjene v času diktature Rafaela Trujilla v Dominikanski republiki leta 1960.

Na spletni strani društva SOS telefon pišejo: "Odkar smo v letu 1999 izpeljali prvo kampanjo, ki je potekala po vsej Sloveniji, se je zavest o problemu nasilja nad ženskami zelo povečala. Uporaba različnih oblik pomoči, ki jih nudijo različne organizacije, se je povečala, tako telefonskega kot individualnega svetovanja, skupin za samopomoč, varnih hiš in drugih oblik pomoči različnih nevladnih organizacij in vladnih institucij."

Statistika verjetno ne pove vsega, saj je preveč zamolčanih zgodb – bolj "milih" ali izredno krutih. Sploh o slednjih se precej manj sliši, saj ljudje nočejo govoriti o tem. Če že, pogosto spregovorijo šele leta po tem, ko so doživeli nasilje, sploh če gre za otroke. Zakaj molčijo? Ker bo nekdo rekel, da je veliko zgodb izmišljenih (da, se tudi najde kakšna), slišala sem že tudi: "Saj ni edina" ali "Ni ne prva ne zadnja", nekomu se zdi, da je vse skupaj pretirano, marsikdo pa si drzne trditi celo, da je žrtev sama kriva. Aha, pa najnovejša cvetka: "Revček je pač podlegel človeški skušnjavi, ko je zlorabil 13-letnico." V resnici pa so najbolj neverjetne zgodbe resnične.

Ne gre samo za ženske, gre tudi za otroke, za dekleta in fante. In če dobro pomislimo, koliko je ljudi, ki ne poznajo vsaj ene osebe, ki jo je na kakršen koli način že zlorabil nekdo, ki je imel moč nad njo? S tem, da jih večina molči ...

Ne glede na to, kako dolgo za zdaj še trajajo sodni procesi, ne glede na to, kaj kdo reče ali komu verjame, z molkom in raznimi "razlogi", zakaj to dopuščamo, ne bomo spremenili ničesar. Nasprotno!

Akcija 00 šofer v decembru

Ministrstvo za zdravje

V okviru nacionalne kampanje "0,0 šofer – trezna odločitev" je od 1. do 20. decembra 2014 potekal še zadnji, najintenzivnejši in najdaljši del preventivne akcije za zmanjšanje vožnje pod vplivom alkohola in s tem povezanih nesreč in smrti. Partnerji nacionalne kampanje pred začetkom "veselega decembra", ki je pogosto povezan z uživanjem prekomernih količin alkoholnih pijač, smo pozivali vse uporabnike alkohola k njegovemu

odgovorni rabi. Vozniki naj nikar ne sedejo za volan, če so pred tem uživali alkohol ali druge psihoaktivne snovi, organizatorji javnih prireditev, lastniki gostinskih lokalov in trgovci, pa naj pri prodaji in ponudbi alkoholnih pijač dosledno spoštujejo določbe Zakona o omejevanju porabe alkohola ter alkohola ne prodajajo oz. ponujajo opitim in mladoletnim.

December je čas, ko je v porastu tudi poraba alkohola. Takrat se zgodi tudi več prometnih nesreč pod vplivom alkohola. Strokovne institucije in nevladne organizacije v tem času zato izvajajo najintenzivnejše aktivnosti. Poleg osveščanja voznikov o škodljivosti vožnje pod vplivom alkohola Policija opravlja poostrene nadzore v zvezi z vožnjo pod vplivom alkohola, skupaj s pristojnimi inšpektorati pa izvaja tudi nadzore nad nedovoljeno prodajo in ponudbo alkohola s poudarkom na prodaji in ponudbi alkohola mladoletnim osebam.

Kljub zakonski prepovedi nakupovanja in strežbe alkohola mladoletnim v Sloveniji mladi preprosto dostopajo do alkohola. Več kot polovica mladostnikov med 12. in 15. letom nima težav s pridobivanjem alkoholnih pijač v trgovini, na bencinskih črpalkah in v lokalih, pri čemer imajo presenetljivo najmanj težav 12-letniki. Skoraj polovice mladostnikov v starosti 14 in 17 let ob nakupu pijače v baru, trgovini ali diskoteki niso še nikoli zavrnili.

Enostaven dostop do alkohola med mladimi in dojemanje popivanja kot nekaj povsem normalnega, tudi pri starših, je zaskrbljujoče, a ne samo zaradi vožnje pod vplivom alkohola, ki je pomemben vzrok za poškodbe in smrti med mladimi, temveč tudi zaradi daljnosežnih negativnih posledic, ki jih ima zgodnje uživanje alkohola na pridobivanje samozavesti, na sposobnost tvorjenja kakovostnih socialnih mrež, na razvoj možganov, na kasnejši razvoj zasvojenosti in na zdravje nasploh.

Mladim je treba pokazati, da se je mogoče zabavati tudi brez alkohola, da je takšna zabava bolj kakovostna in predvsem bolj pristna. Mladostništvo je obdobje preizkušanja in oblikovanja navad, tudi navad pitja alkohola, in odrasli jim moramo pomagati z ustreznimi zgledi, stališči, pogovorom in s tem, da jih učimo socialnih veščin in jim omogočimo pridobiti potrebno samozavest, ki jih bo odvrnila od škodljivega pitja. Dostopnost alkohola doma, pitje staršev in slab starševski nadzor so, nasprotno, dejavniki tveganja za pitje mladih.

Za učinkovitejše zmanjševanje škode

zaradi alkohola v naši družbi je nujno, da celotna družba vzpostavi kritičen odnos do tvegane in škodljivega pitja ter da ozavešimo, da tvegano in škodljivo pitje zmanjšuje kakovost našega življenja in življenja ljudi okoli nas.

Čas praznovanja je tudi čas, ki ga lahko na kakovosten in zdrav način preživimo v družbi naših najdražjih. Tudi to je priložnost za spremembe v odnosu do alkohola, za pogovor o tej vse bolj pereči temi in za dajanje pozitivnega zgleda otrokom in mladim.

V prometu je vse manj alkoholiziranih udeležencev, saj podatki policije kažejo, da se je od leta 2001 do 2013 ta odstotek zmanjšal z 20 % na manj kot 4 %. Delež alkoholiziranih povzročiteljev prometnih nesreč na slovenskih cestah, ki je bil v zadnjih trinajstih letih najvišji leta 2008 (13 %), se od leta 2009 dalje giblje okrog 10 %. Znižal se je tudi delež alkoholiziranih voznikov, ki so povzročili smrtno prometno nesrečo.

Končni cilj kampanje je ničelna toleranca do alkohola v prometu. Vsak, ki sede za volan, se mora zavedati, da alkohol in vožnja ne sodita skupaj, in to spoštovati zaradi lastne varnosti in varnosti drugih.

Zlomljeni zobje bolijo – tudi vašega psa!

Martina Sušec Valentar, dr. vet. med.,
VP Radlje ob Dravi

Na Kliniki za kirurgijo in male živali Veterinarske fakultete Univerze v Ljubljani pogosto delajo različne klinične študije in ena od teh ima naslov Zlomljeni zobje bolijo – tudi vašega psa! Ker želijo, da je študija čim bolj reprezentativna in obširna, so zaprosili za pomoč lokalne medije. Namen študije je preučiti bakterije, ki se naselijo v zlomljene zobe. Vabijo vse lastnike, ki imate zdravega psa (samčka ali samičko) s poškodovanim (zlomljenim zobom), da se vključite v klinično študijo. Tako boste poskrbeli za zdravje ustne votline svojega psa, v zahvalo pa bodo vašemu ljubljenu očistili zobne obloge brezplačno.

Zlomi zob so pri psih pogosti, izpostavljenost zobne pulpe (zobnega živca) pa vodi v okužbo, vnetje in odmrtnje

Foto: Mirta Krejcar

ter v napredovali fazi bolezni v okužbo in vnetje kosti ob vršku korenine zoba.

Postopek je naslednji: psa najprej klinično pregledajo in anestezirajo ter opravijo pregled ustne votline in zob z rentgenskim slikanjem zob. Pred rutinskim zdravljenjem po uveljavljenih postopkih odvzamejo vzorce za mikrobiološko analizo. Za vašega psa ta kratki odzvem vzorcev ne predstavlja nikakršnega tveganja.

V tej reviji smo že velikokrat pisali o zdravju in pomembnosti higiene zob, zato bom ob tej priložnosti na kratko omenila še nov proizvod firme Animalis, SweDenCare Plaque off, ki je namenjen

zdravju zob oz. bolj zdravim zobem in dlesnim. Plaque off je patentiran dodatek hrani, ki vsebuje izbrane naravne morske alge – za katere je bilo s poskusi dokazano, da zavirajo nabiranje zobnih oblog in nastajanje zobnega kamna ter izboljšujejo zadah. Z uporabo preparata se tekstura in trdnost zobnega kamna sčasoma spremenita, zato ga je lažje odstraniti s ščetkanjem ali žvečenjem. Slab zadah se običajno izboljša v tednu ali dveh. Za zmanjšanje nastajanja zobnih oblog je treba nekaj več časa, običajno 8–12 tednov. Če ima žival veliko zobnega kamna, je za čim večji učinek potrebna njegova odstranitev. Potrebni čas in vidni rezultat sta lahko različna od živali do živali. Preparata ne smemo dajati živalim, ki imajo težave s ščitnico, saj vsebuje večje količine joda, drugače pa se daje preventivno, da se prepreči nastanek zobnega kamna (še posebej po ultrazvočnem čiščenju), pri starejših in slabotnih živalih pa, če se želimo izogniti kirurškemu posegu na zobeh.

Viri: wet-magazin.si
animalis.si

V prihajajočem letu želim čim več zdravja vam in vašim ljubljenu!

Kdo se boji ambrozije?

Mirko Krevh

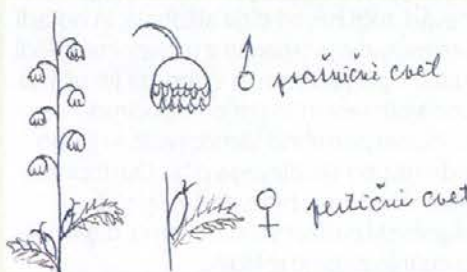
Letošnja (2014) regulacija Suhodolnice je zlasti razveselila prebivalce ob njej, ki so ob katastrofalni poplavi (2012) utrpeli največ škode. Ob brežini je urejena tudi sprehajalna pot z zaščitno ograjo na izpostavljenih mestih.

Urejene sprehajalne poti so se razveselili številni sprehajalci, stari in mladi, zlasti pa sprehajalci psov vseh velikosti. Poglobljena struga in urejene brežine bodo prav gotovo preprečile, da bi hudournna Suhodolnica še kdaj tako brezobzirno poplavljala.

Na pogostih poznopoletnih in jesenskih sprehodih sem z zanimanjem opazoval, katere rastline naseljujejo obnovljene brežine. V humozni zemlji med zajetnimi kamni so najprej vzniknile rastline, ki jim na splošno ustrezajo sveže prerahljana tla, razna nasipališča, njive, odlagališča organskih odpadkov itd. Zelo pogoste so rastline iz družin lobodovk, dresnovk, ščirnic. Največ pozornosti pa je

Cvet in list ambrozije iz herbarija

Stiliziran prikaz cvetov ambrozije

Ambrozija ob strugi Suhodolnice

deležna znamenita ambrozija (*Ambrosia artemisiifolia*), imenovana tudi pelinolistna ambrozija. Ambrozija, enako dresni, lobodovke, divji pelin in ščir, je v vrhuncu razcveta (vegetacije) v obdobju med julijem in septembrom, ko oddaja največ cvetnega prahu. Vse naštetje rastline pa so tudi alergene, med njimi menda najbolj izstopa prav ambrozija, zato nekaj podatkov o tej "osovraženi" rastlini.

Ambrozija je članica velike rastlinske družine košaric (*asterace*). Rastlina je na videz zelo podobna nekaterim lobodovkam in divjemu pelinu. Najbolj se od njih razlikuje po zelo členjenih zelenih listih. Steblo je močno razvejano, na njem so razvrščeni cveti. Na vrhnjem delu stebela je množica prašničnih cvetov, pod njimi pa so v zalistjih manj številni pestični cveti. Cveti so zelo majhni in jih manj pozornost oko težko razloči. Kaže, da je cvetni prah ambrozije zelo alergen, zato ponekod priporočajo sistematično uničevanje te rastline. Ambrozija ni največji krivec za alergijo, to je povečana občutljivost človeka na določene snovi, to pa so še številne druge rastline, živila in tudi določena zdravila.

Vir: Horvatič: *Ilustrirani bilinar*, Školska knjiga, Zagreb 1954.

Kaki ni samo sadež primorskih krajev

Mag. Jože Marhl

Ob hiši Slavke Ropret v Breznu že četrto leto zelo uspešno raste kaki, ki ga je posadil njen zet Tone Vrenčur. Prve

Plodovi kakija ob hiši Slavke Ropret v Breznu

plodove je drevo obrodilo že v drugem letu rasti. Letos pa so se mlade veje kar šibile pod težo številnih zrelih zlatorumenih plodov, skupno so jih naštel preko osemdeset.

Kaki je sadež jeseni in je bil nekoč hrana bogov. Je vitaminska bomba,

bogata z vitamini, minerali in antioksidanti. Pradomovina kakija je vzhodna Azija, v naše Primorje so ga prinesli v letih pred prvo svetovno vojno. Največ ga pridelajo v Strunjanski dolini.

Cvetke jeseni

Nevenka Knez

Hoteli ali ne, vstopili smo v zadnji mesec v letu, v december, ki iz dneva v dan močneje diši po praznikih. Vedno krajši dnevi nas zgodaj priganjajo v naše domove, kjer si lahko vsaj ob večerih utrgamo nekaj časa za obujanje spominov na lepe jesenske dni, ki se za letos naglo poslavlja. Pestra in polna zanimivih zgodb je bila letošnja jesen za Tonija Štrigla, ki z veseljem pripoveduje o njih.

Prav posebej ponosen je na letos že četrto **Ivčev memorial**, ki ga je organiziral Toni z ženo Renato v nedeljo, 19. oktobra 2014. Po zboru na Ravnah so se sorodniki, znanci in prijatelji v čudovitem jesenskem dnevu odpravili na pot proti Brinovi gori, kjer so se ustavili, da bi simbolično pozvonili na zvon tamkajšnje cerkvice. Pot so nadaljevali na Zelen Breg, vse do Tonke in Gustija Čekona, kjer so se okrepčali s hrano in pijačo. Tu so vsi udeleženci pohoda prejeli spominske podobice, hčerkama in sinu pokojnega Ivča pa je

Zbrana družba Ivčevega memoriala Foto: Srečko Grobelnik

Toni podelil posebej zanje izdelane medalje. Ob prijetnem druženju so prišli na idejo, da se prihodnje leto dobijo na naslednjem memorialu, ki bo potekal prav na vrh Uršlje gore.

Toni je bil vesel, da je memorial dobro uspel, predvsem pa je bil hvaležen vsem

udeležencem za prijetno druženje.

Z velikim navdušenjem je jel pripovedovati o številnih srečanjih na njegovem domu in v zasebnem muzeju na Selovcu. Letošnja jesen je bil Toni počaščen z **obiskom članov in članic**

Uniformirani člani in članice moto kluba RAMI Mežiška dolina na obisku pri Toniju Štriglu (iz Tonijevega albuma)

moto kluba RAMI Mežiška dolina. Na njihovo željo jim je posodil uniforme, ki jih hrani v svojem muzeju, da so v njih pozirali za fotografijo, ki jo z velikim veseljem želi deliti z bralci *Viharnika*.

Slednjič pa smo se **pri Toniju srečali tudi soustvarjalci Viharnika**, se pobljže spoznali in si izmenjali naše dosedanje izkušnje pri pisanju. Po prijetnem klepetu

smo si zaslužili tudi skupinsko fotografijo za naš album spominov na prijetne dogodke v letošnji jeseni.

Spomin na srečanje soustvarjalcev Viharnika Foto: Marta Krejan Čokl

23. društvena razstava malih živali v Slovenj Gradcu

Vančy

Foto: Marta Krejan Čokl

Društvo gojiteljev malih živali je na Koroškem letos pripravilo že 23. društveno razstavo malih živali, ki je

Predstavili so nam tudi ujede; snežna sova je res čudovita.

Videli smo čudovite živali.

potekala od 8. do 10. novembra v prostorih Kulturne dvorane Stari trg pri Slovenj Gradcu. Razstavili smo 120 kuncev, 70 kosov perutnine, vodne in okrasne, 160 golobov in 50 ptic. Razstava je bila dobro organizirana in zelo obiskana.

Že je tu jesenski čas, ko kmetje in vrtničarji pobirajo svoje pridelke s polj in vrtov. Tudi gojitelji malih živali se veselimo. Že od zgodnje pomladi, čez poletje in vse do pozne jeseni krmimo in negujemo naše živali, da jih na razstavi lahko pokažemo ljubiteljem živali. V razstave vložimo veliko dela in sredstev, so pa nekakšen praznik za nas gojitelje. Na razstavo poleg občinstva povabimo tudi sodnike ocenjevalce, ki razstavljene živali strokovno pregledajo in ocenijo. Ta ocena je pomembna za nas, posebej še za živali,

Sodniki so pri ocenjevanju zelo strogi.

Otroci so bili navdušeni, v zahvalo pa so zapeli nekaj pesmic.

Razstavo je obiskal tudi župan MO SG Andrej Čas.

Za sosednjimi vrati

Ivanovi spomini

Franc Areh

Lepo je, da se ob koncu leta spomnimo sodelavcev preteklega časa, takratne Gozdne v Slovenj Gradcu. Obiskal sem upokojenca Ivana Klemena, ki prebiva v svoji lepi hišici na Podgorski cesti v Slovenj Gradcu, ki jo je začel graditi leta 1970 in se vanjo vselil leta 1975. Prelep razgled ima na plešivške gozdove, obronke Pohorja in na našo Uršljo goro.

Ivan se je rodil v Ribnici na Pohorju leta 1930. Že v zibel mu je bilo položeno, da bo odraščal sredi pohorskih gozdov in šumeči veter mu je prerokoval, da se od tod ne bo ločil. In res. Po končani šoli, leta 1947, se je zaposlil pri Gozdnem gospodarstvu Maribor. Ljubezen pa je bila povod, da se je leta 1955 preselil v Mislinjsko dolino, kjer si je ustvaril družino ter se zaposlil pri Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec.

V tistih časih so bili za delo v gozdu večinoma konji, zato je z *olcarskega* dela presedlal na konje, saj so mu bili zelo pri srcu. Po nekaj letih trdega dela v gozdu s konji, kjer so ostajali tudi po cel teden, so ga povabili, če bi to delo opravljal s traktorjem, ki pa je bil prvi na takratni

Slika je nastala leta 1969 v Velunji pri gostilni Praprotnik (Rihter). Na traktorju je Ivan z olcarji, pred hišo gostilničar Rihtar, na drugi strani pa gozdar Janč Voler.

gozdni upravi. Opravil je izpit in takrat se je zanj začelo delo po celi Koroški. Za nobeno delo mu ni bilo težko poprijeti, čeprav so bile razmere vse prej kot dobre, cest ni bilo, bile so le gozdne vlake. Njegov prvi traktor je bil goseničar znamke Fiat. Kar težko ga je bilo upravljati. Kasneje pa je dobil v upravljanje že novejšo traktorje, tako da je delo lažje steklo. Ivan se spominja hudih zim z veliko snega, slabo delovno opremo in tega, da so takrat stanovali kar pri kmetih. A kljub takratnim

ki jih želimo imeti za razplod. Seveda smo veseli, če za kakšnega dobimo tudi pokal, a to ni najpomembnejše, nagrajeni smo že z hvaležnostjo živali za skrb. Nagradijo nas pa še posebej lepe sijoče očke naših najmlajših in teh na razstavi res ni manjkalo.

Trudimo se, da razstavo vsako leto organiziramo v drugi koroški občini, da je tako bolj dostopna (brez prevoznih stroškov) najmlajšim pa tudi nekoliko starejšim, tudi ti velikokrat pogrešajo stik z malimi živalmi, ki so jih tudi sami včasih lahko imeli in gojili doma.

Tako za nami je zelo uspela 23. društvena razstava, ki pa ni bil edina. Kmalu zatem smo sodelovali na Državni razstavi Slovenije, ki je letos potekala v Gornji Radgoni 28., 29. in 30. novembra 2014.

Če želite videti najlepše primerke naših malih ljubljencev, vas vabimo na ogled razstave naslednje leto!

slabim razmeram so se znali po večerih poveseliti in ob dolgih zimskih večerih tudi kakšno zapeti. Takrat v tistih časih je delo v gozdu potekalo cel dan, posebej dolgi so bili dnevi poleti, a so kljub temu našli čas za druženje po večerih.

Ivan želi vsem svojim bivšim sodelavcem srečno, predvsem pa zdravo leto 2015 in jih lepo pozdravlja. Mi pa želimo Ivanu in njegovi ženi še veliko lepih in zdravih dni.

Fantje izpod Uršlje

Martina Cigler

Mnogi med nami imamo radi takšno ali drugačno glasbo, meni je nekdanja najbolj ljuba tuja. A čeprav nekoč nisem marala poslušati narodno-zabavnih napevov, so mi ti v zadnjih nekaj letih prirasli k srcu. Narodno-zabavna glasba je odraz neke pokrajine, države.

Tudi v moji družini je glasbena tradicija močna, saj sega veliko rodov v preteklost. Pokojna babica je, na primer, vse svoje otroke naučila igrati na frajtonarico, glasbeno pot v družini pa zdaj nadaljuje mladi rod. Tako se sama nadvse rada družim z glasbeniki in v njihovi družbi se vedno sprostim. Glasba, takšna ali drugačna, je hrana za dušo.

Tako so se v želji po nadaljnjem ustvarjanju zopet zbrali fantje, ki se predstavljajo pod imenom Fantje izpod Uršlje. Ansambel pod tem imenom in z drugo zasedbo je ustanovil Franc Šmit z

Fantje izpod Uršlje z Dragom Filačem

Raven na Koroškem. K sodelovanju je povabil tri simpatične, energične fante, prav tako z Raven. Klemen je najmlajši član v skupini, star je 19 let in igra bariton. Je dijak Srednje gostinske šole v Slovenj Gradcu, smer kuhar. Potem je Jan, študent, star 20 let, ki študira na višji šoli za mehatroniko na Ravnah. V ansamblu igra bas kitaro. Nato je zraven še Aleš, 25 let, najbolj energičen član ansambla, igra ritem kitaro, zaposlen pa je v Železarni Ravne. Na harmoniki jih spremlja Franc

Šmid, ki mladce kroti in jih usmerja ter vodi na glasbeni poti. Poleg tega vsi naštetih sodelujejo v Harmonikarskem orkestru Šmit, katerega ustanovni vodja je prav tako Franc Šmit.

Fantje igrajo ob različnih priložnostih, nekajkrat pa sem se jim celo pridružila na vajah in moram povedati, da se glasbe zares lotevajo profesionalno, pravo veselje jih je poslušati; sploh kadar se jim pridruži znani Drago Filač.

Kratkohlačniki

Sejem dobrote

Nevenka Knez

Foto: Sašo Herlah

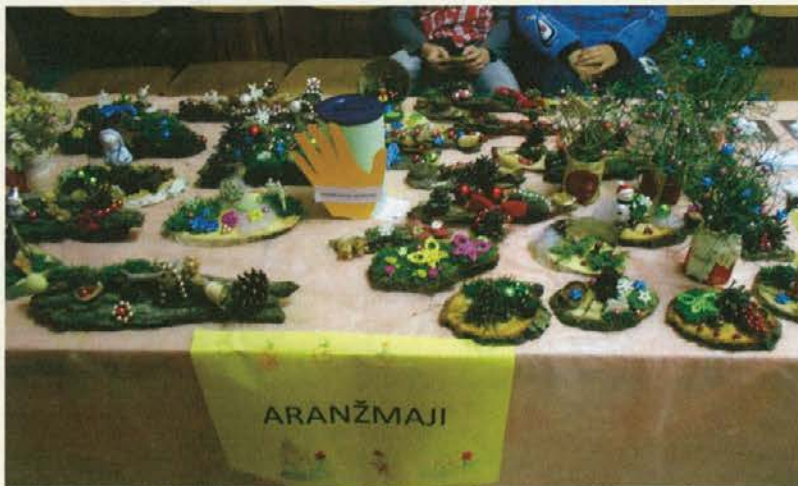
Močnejše so utripala srca otrok, ko so ob vstopu v praznični december s ponosnim korakom stopili na oder dvorane Večnamenskega doma na Selah in ob spremljavi mentorice Janje Kresnik doživeto zapeli venček božičnih zimzelenih pesmi. Zanje je bil nastop zopet posebna priložnost, ko so jih s svojo navzočnostjo počastili starši, dedki, babice, sosedi in sorodniki, ki so prišli na t. i. sejem dobrote.

Tu pa se ni samo pelo, po dvorani se je razlegal zvok harmonike, na odru pa so plesali najmlajši in malo večji plesalci plesnega krožka pod vodstvom Marjete Vinšek.

Podružnična šola Sele-Vrhe ob koncu leta priredi dobrodelni bazar, na katerem lahko učenci in učiteljice predstavijo svoje unikatne izdelke, pri tem pa jim radi pomagamo tudi starši s stojnico sladkih dobrot. Letos so se stojnice šibile tudi pod težo mojstrov, ki so jih izdelale nekatere mamice. Te so bile prej povabljeni tudi na šolo, kjer so učencem rade pokazale,

Polna dvorana vedno znova pričara praznično vzdušje.

Aranžmaji na stojnici bodo zagotovo polepšali božične dni.

kakšne stvaritve nastajajo pod njihovimi spretnimi prsti. Vsak cent, ki se ob tej priložnosti steče v šolski sklad, je namenjen otrokom, ki se brez pomoči ne bi mogli udeležiti šole v naravi, ter za pomoč pri nabavi učil za kvalitetnejše preživljanje šolskih dni. Letos imajo učenci selske šole veliko željo po vsaj enem novem računalniku. Pri uresničitvi bi jim morda lahko priskočil na pomoč eden od dobrih mož, ki ob koncu leta nikoli ne pridejo praznih rok. Skratka, v teh hladnih dneh, ki prihajajo, je ob lepih druženjih ter v vednosti, da nekemu pomagamo, čutiti prav posebno toplino, ki nas greje. Vsi prisotni na sejmju dobrote so znova dokazali, kako velikodušna so njihova srca.

Tudi najmlajši radi pokažejo, kaj so se naučili pri plesnem krožku.

Šport

Štajga na Miranovem pohodu

Mirko Tovšak

Skupina planincev, ki se je poimenovala Štajga, že vrsto let povezuje planince iz različnih krajev Mislinjske doline. Za svoje člane redno pripravljajo in organizirajo številne pohode v pogorja, zadnji dve leti pa tudi pohod v spomin na njihovega večletnega predsednika Mirana Brečka.

Miran je pred nekaj več kot dvema letoma preminil po hudi bolezni, star vsega 45 let. Največ njihovih članov je vključenih v PD Slovenj Gradec in PD Mislinja, nekaj pa jih je tudi iz Dravograda.

Prijetno vzdušje v planinski koči

Čeprav delujejo kot samostojna samorastniška skupina, pa se njihovih pohodov vedno udeleži veliko število pohodnikov. V skupino so vključene številne družine, od najstarejših do najmlajših članov, zato je na njihovih pohodih vedno tudi lepa udeležba najmlajših planincev. Po smrti njihovega predsednika Mirana Brečka, ki je bil gonilna sila v skupini, pa se aktivnost članov ni prav nič zmanjšala. Trmasto

nadaljujejo njegovo delo in prizadevanja, da bi tudi mlajšim generacijam predstavili lepote in vrednote pohodov v domača in tuja pogorja.

Na letošnjem spominskem pohodu z Legna do Kremžajevga vrha je bilo kar 63 pohodnikov. V lepem sončnem vremenu so preživeli lep nedeljski dan na obronkih zahodnega dela Pohorja. V planinski koči pod Kremžarjevim vrhom sta jih gostoljubno sprejela začasna oskrbnika Stane in Sonja. Tam so tudi obudili spomine na svojega prerano preminulega predsednika, nato pa se v popoldanskih urah vrnili nazaj v dolino.

Zbor koroških planinskih vodnikov

Mirko Tovšak

Na Koroškem imamo kar lepo število registriranih planinskih vodnikov, ki vodijo organizirane skupine planincev v domača in tuja pogorja. Da lahko opravljajo to zahtevno delo, se morajo redno usposabljanje in izpopolnjevati. Njihovo delo pa je povsem brezplačno, zato si zaslužijo toliko več pohval za vsestransko angažiranost v planinskih društvih.

Zadnji petek v novembru so se v gostišču Brančurnik na Prevaljah zbrali planinski vodniki, ki delujejo v planinskih društvih Koroške. To je bil njihov redni letni zbor, ki ga je tokrat pripravila vodniška skupina PD Prevalje. Restavracija v Brančurnikovi gostilni je bila domala

Med potjo

povsem polna, saj se je zbor in srečanja udeležila večina registriranih planinskih vodnikov z območja Koroške. Teh je 87, delujejo pa v 13 planinskih društvih.

V uvodnem delu srečanja so prevaljski vodniki pripravili krajši kulturni program, ki so ga poživili učenci osnovne šole s svojim nastopom. Sledili so uvodni nagovori, nakar je dosedanji predsednik vodniškega odbora, ki deluje v okviru MDO PD Koroške, Jože Dobnik, orisal delo vodniške skupine v letu 2014 ter načrte za prihodnje. Vreme v prvi polovici letošnjega leta sicer ni bilo najbolj naklonjeno

Ferdo Igerc in Ivan Cigale, dobitnika priznanj

Skupinska fotografija udeležencev

organiziranim pohodom v gore, kljub temu pa so jih v vseh planinskih društvih Koroške opravili več kot 300. Ob tej priliki so na zboru izvolili novega predsednika odbora. Odslej mu bo predsedoval Rudi Ambrož, sicer tudi aktivni vodnik v PD Radlje ob Dravi. Naj omenimo še to, da sta letos za večletno delo planinskih vodnikov prejela posebno priznanje PZS Ivan Cigale in Ferdo Igerc iz PD Ravne na Koroškem.

Ob koncu srečanja so vsi vodniki dobili tudi zgoščenko s programom izletov vseh PD Koroške, naredili so skupno fotografijo udeležencev zboru, nato pa so se še nekaj časa družili v lepo urejenih prostorih restavracije Brančurnik. Na srečanju sem spregovoril tudi predstavnik Vodniške komisije Planinske zveze Slovenije in predsednik Meddruštvenega odbora PD Koroške Mirko Tovšak.

15. Korošica – gozdarji spet pustili močan pečat

Gregor Andrejč

Korošci radi jadramo, da pa je med gozdarji veliko navdušenih jadrancev, tudi že veste. In letos, ko je regata koroških jadrancev pisala zgodbo že petnajstič zapored, se je med *skiperje* zapisalo rekordno število le-teh. Kot vedno so prispevali levji delež k sproščnemu vzdušju in seveda k zanimivemu dogajanju na regatnem polju.

Ker je v zadnjih letih obisk na naši regati upadal, tekmovalnost pa že skoraj nevarno naraščala, smo se odločili, da na letošnjo regato ljubitelje vetra in morja povabimo pod sloganom "Nazaj h koreninam". Za številčne regate 10 in več let nazaj je bilo značilno predvsem druženje. V ta namen smo za letošnje regatno društvo rezervirali bolj turistične barke Bavarie, vključili dva družabna večera in regato dobesedno razprodali v enem tednu.

Boj za zmago v (pre)mirnem vetru Foto: Ivan Štornik

Izhodišče skupnega jadrnanja je bil tokrat Pirovac pred otokom Murter, kjer se nas je letos zbralo kar 14 posadk, kar je največ po letu 2009. Glede na slabo vreme čez poletje pa nas je v začetku oktobra pričakalo stabilno vreme s prijetnimi temperaturami, kar je vplivalo na dobro razpoloženje posadk in sproščeno vzdušje je bilo čutiti na vsakem koraku in valu.

A lepo vreme je pomenilo tudi

zmeren veter, ki pa ga je bilo ravno dovolj za prvo daljše skupno jadrnanje v nedeljo z začetkom pred zalivom Kosirina na Murterju. Mnoge neizkušene posadke so se na začetku še malo lovile, a ob bolj ali manj spretnih manevrih smo se vsi prebili do cilja – pomol pred simpatično vasico Kaprije na istoimenskem otoku. Tam so nas pričakali prijazni domačini, dobra hrana in sonce; razpoloženi jadranci pa so

Zmagovalci Korošice Foto: Ivan Štornik

morali opraviti še eno "obveznost": spretnostno igro "Lov na pršut". Zdaj že tradicionalna igra, kjer se preverja znanje iz mornarskih veščin, je tokrat dobila še poseben čar, saj je štela v točkovanje za skupnega zmagovalca flotnega jadrnanja.

Po večerji v lokalni restavraciji in mirni, zvezdnati noči nas je pričakalo sveže jutro in pot nazaj na sever Murterja. Dogovorili smo se, da jo opravimo v dveh etapah. Čeprav je veter vmes celo popolnoma ugasnil, pa nam je bil Eol dovolj prizanesljiv, da smo z ravno dovolj sape odjadrani predvideni dve etapi. Še posebej zanimiva je bila zadnja, ko smo bili priča nekaj zelo tesnim odločitvam in prehitevanj v zadnjih metrih – pravi fotofiniš.

Pred odhodom v matično marino smo mnogi izkoristili zadnje poletne trenutke v neokrnjeni naravi, saj jadrnanje omogoča prav in tudi to. Skok v morje v mirnem zalivu, prijetno kramljanje z ekipo, nazdravljanje uspehu ali samo opazovanje in dihanje z naravo. Neprecenljivo.

Idila ... Foto: Gregor Andrejc

Začetek nove zgodbe Koroškega navtičnega društva

Zadnji skupni večer smo popestrili s pravo koroško *gavdo* in s pravo dalmatinsko *bando*, ki je na noge dvignila večino udeležencev. Veseli in zadovoljni

Kdo bo dobil pršut? Foto: Ivan Štornik

smo nazdravili novim izkušnjam in odličnemu jadralskemu druženju ter tako zaključili novo jadralsko zgodbo našega društva.

Z veseljem in ponosom delim mnenje z vsemi udeleženci – sojadranci, da je za nami ena najboljših regat Koroškega navtičnega društva, ki nakazuje več kot dober obet za prihodnja leta. Zmagovalci smo bili vsi! Uradno pa si je veliki prehodni pokal ponovno priboril *skiper* Hinko Andrejc pred letos odličnim Stojanom Bošnikom in Igorjem Filipančičem. Le-ti pa brez svojih ekip seveda ne bi zmogli. Čestitke njim, kot tudi vsem ostalim udeležencem za uspešno jadrnanje.

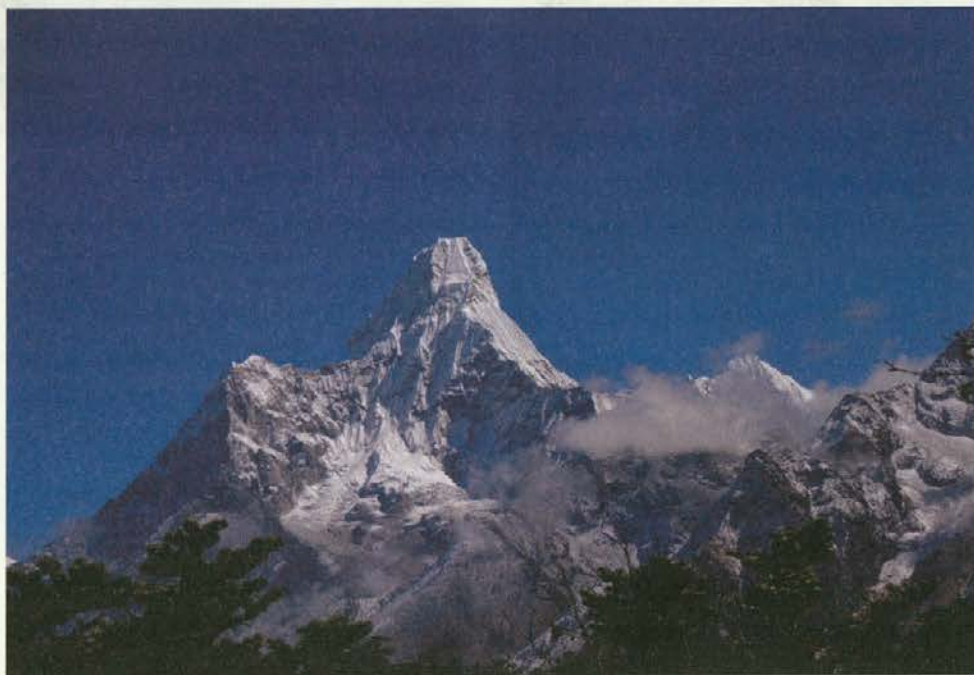
Zares lep jubilej, na katerega smo ponosni in ki nam je predvsem letos dal vetra za naslednjih petnajst. Na snidenje naslednjo jesen na 16. Korošici!

Vabljeni na našo spletno stran www.knd-jadranci.si, kjer lahko preberete še več o koroških jadrancih, naših izkušnjah in dogodkih, ki jih v društvu organiziramo za vse ljubitelje morja.

V Kumbu Himalaji

Igor Radovič

Ob 40-letnici Alpinističnega kluba Črna se je mojemu najdražjemu soplezalcu Zdenču porodila ideja za odpravo na Ama Dablam, 6856 m, eno najimpresivnejših gora v Himalaji. Gora spada v Kumbu Himalajo, ki zajema področje Eversta, in leži na višini od 3300 do 8848 m (vrh Eversta). Zajema visokogorsko mestoce Namče Bazar ter vasi Tamu, Kumjung, Pangboče, Periče in Kunde. Tudi znameniti budistični samostan Tengboče je v tem predelu. Ves čas med dostopom in plezanjem imaš na nasprotni strani doline kot na dlani južni steni sedemstisočaka Nuptseja in četrte najvišje gore sveta Lotseja. Za njima lahko opazuješ vršno kupolo Eversta.

Ama Dablam letos ni maral obiskovalcev.

Po letu dni priprav, ki so bile še posebej intenzivne zadnje tri mesece pred odhodom, sva se 22. oktobra 2014 podala veliki dogodivščini nasproti. Iz Katmanduja sva z majhnim letalom poletela do edinstvenega letališča v Lukli na višini 2800 m. V šestdnevni etapi sva v družbi še nekaterih alpinistov in planincev, ki so se tja namenili na trekking, dosegla bazni tabor pod Imja Tse na višini 5100 m. 1. novembra smo Danilo Ženko, Aljoša Hribar, Simon Korošec, Zdenko Žagar in jaz v enem zamahu osvojili ta 6189 m visok vrh. V alpinističnem smislu Imja Tse (bolj znan kot Island Peak) ni nič posebnega in nama je služil zgolj kot aklimatizacijski vzpon.

Ostali člani, s katerimi smo skupaj odpotovali v Nepal, so se nato podali na trekking proti Gokyo Riju, z Zdenčem (in Aljošo, ki pa je deloval samostojno in mu letos že drugič zapored ni uspelo doseči vrha) pa sva šla v bazni tabor pod Ama Dablam na višini 4600 m. Da je gora poleg izjemne lepote lahko tudi nevarna, sva vedela že prej. Leta 2006 je v velikem lednem podoru, ki se je odtrgal z visečega ledenika Dablam na višini približno 6500 m, umrlo šest plezalcev. Po tem je ledenik miroval vse do dne, ko sva pristopala pod goro. Ob šestih zjutraj pa se je ponovno prebudil. V lednem podoru je umrl 26-letni Šerpa Dendi (tretja smrtna žrtev Ama Dablama v jesenski sezoni letos), še trije plezalci pa so bili hudo poškodovani. Kljub temu smo se naslednji

Na vrhu Imja Tse; Igor levo, Zdenč desno, za njima Šerpa Purba Gyalgen.

Nepalski otrok

dan s šerpo Nimo povzpeli do višine 5600 m in imeli vrh te prekrasne gore kot na dlani. Ker so grozili še novi ledni podori, so se vsi alpinisti, ki so takrat čakali za vzpon na vrh, odločili, da zaradi prevelike objektivne nevarnosti nihče ne bo tvegala. Velika večina je bazni tabor tudi zapustila.

Z Zdenčem sva bila pripravljena na določeno mero tveganja, saj je ta pri podobnih alpinističnih vzponih vedno prisotna. Zaradi prevelike objektivne nevarnosti pa sva zelo hitro sprejela bolečo, a edino razumno odločitev in sestopila med prvimi. Preprosto ni bilo več na kaj čakati, ker nama bi za morebitni možni vzpon čez nekaj dni zmanjkalo časa.

Na poteh po Kumbu Himalaji sva doživela veliko lepega, bila navdušena nad pokrajino, kulturo in zelo prijaznimi domačini, doživela utrip nepalskega podeželja in Katmanduja in bila presenečena nad mirnim sožitjem budistov in hindujcev. Malo pa sva bila tudi razočarana nad komercializacijo, ki se vse bolj zažira v vsakdanje življenje na poteh tega predela Himalaje. A to za domačine pomeni tudi napredek in višji življenjski standard, kar jim od srca privoščiva. To razočaranje vendarle ni bilo dovolj veliko, da bi izjemni Ama Dablam že danes za vedno pospravil v arhiv želja. Morda, morda pa le še kdaj ...

Ljudje pobirajo posušeno jakovo govno za kurjavo.

90-letnica Martina Morija

Praznovanje 90-letnice Martina Morija, p. d. Šibovskega Tinija, je potekalo 15. novembra v krogu njegove velike družine, sorodnikov in prijateljev pri Brančurniku. Svečano vzdušje je preraslo v nepozaben vesel dogodek, ki je v srcih navzočih zapustil globoko sled. Na dan so privreli spomini na slavljenčevo življenje in delo ter velika hvaležnost za vse lepo in dobro.

Rodil se je 11. novembra leta 1924 pri Šibovniku v idiličnem Kotu nad Prevaljami. Mama Marija, rojena Hribernik, in oče Jurij sta razen njemu življenje podarila še trem sestram in bratu. Z njimi je Martin preživel svoje otroštvo in rano mladost. Od tod je hodil v osnovno šolo na Prevalje, tu se je srečal s kmečkim delom in v njem se je že tedaj zbudilo veselje do kmetovanja. Po končani kmetijski šoli v Mariboru je ostal na domači kmetiji. Bil je iskriv in vedoželjen človek, ki se je ukvarjal z marsičim. Opravljal je kovaška in kolarska dela, dolga leta je pel v cerkvenem pevskem zboru, kot napreden kmet pa je

razveseljuje in notranje bogati.

Že pred leti je Tini svoje imetje prepisal na sina Silva in snaho Zdenko, ki sedaj lepo skrbita, da jima z Malko ničesar ne manjka. Tudi hvaležnost ostalih otrok, vnukov in pravnukov je čutiti tako v besedah kot v dejanjih. Tinijev korak se je po devetdesetih letih življenja rahlo utrudil in upočasnil, a kdor ga posluša, začuti njegovo širino, ljubezen do ljudi in do vsega živega, tudi do čebel, s katerimi je imel dolga leta veliko veselje. Ljudje, ki prihajajo k Šibovniku, se razlikujejo po starosti in po izobrazbi, a Tini z njimi vselej najde skupni jezik. Pogovor steče o vsem mogočem, tudi o življenju nekoč in danes, o vpoklicu v nemško vojsko, o ruskem ujetništvu, o povojni izgradnji domovine pa tudi o aktualni politiki.

Kot nekdanjemu porotniku na sodišču v Slovenj Gradcu in nekdanjemu vodji prve pomoči pri Rdečem križu v kraju mu ni všeč, da ljudje kar tako izgublajo svoje delavske in človekove pravice.

Včasih sta po končanem delu z ženo zbrala otroke v senci drevesa na domačem dvorišču, Tini pa je zaigral na harmoniko. Vesela družinska pesem je zadonela iz mladih grl in utrujenost je bila v hipu pozabljena. Z veseljem do glasbe

Martin in Amalija Mori s svojimi otroki

deloval v različnih komisijah in odborih Kmetijske zadruge in Gozdnega gospodarstva. Kot pobudnik in ustanovitelj odbora za elektrifikacijo Kota je v kraju pustil neizbrisen pečat.

Poročil se je s prijazno in ljubečo Amalijo Šumnik z Navrškega Vrha, ki mu je podarila šest otrok, in sicer Mijo, Silva, Marjana, Anico, Martina in Andreja. Vsi so delavni in enako uspešni, kot so bili v svojih letih njihovi starši. Krog Šibovske družine se je razširil že s trinajstimi vnuki in osmimi pravnuki, ki nosijo v sebi dobroto, ustrežljivost, zagnanost za delo, ljubezen do zemlje, do glasbe in vsega, kar človeka

premagujejo težave tudi Tinijevi potomci, da lahko uspešno stopajo skozi življenje, on pa mirno sedi pred televizorjem in posluša, kdaj bodo zavrteli posnetek kakšne pesmi ansambla Šibovnik.

Bili so časi, ko je zelo rad bral slovenske in nemške knjige, sedaj, ko so mu opešale moči, pa mu jih prebira ljubeča žena in mu tako na najlepši način izpoveduje svojo nesebično ljubezen.

Čestitke za častljivo 90-letnico in še na mnoga zdrava leta!

Otroci z družinami

Bralkam,
bralcem in
soustvarjalcem
Viharnika
želimo čarobne
praznične dni
in izpolnitev
želja v novem
letu!

Viharnik

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.

Izdaja:

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d. d.
Voranev trg 1, 2380 Slovenj Gradec

telefon: 02 88 39 480
02 88 42 684

e-mail: viharnik@gg-sg.si,
viharnik.gg@gmail.com

Direktor:

Silvo Pritrznik

Glavna in odgovorna urednica:

Marta Krejan Čokl, prof.

Uredniški odbor:

Marta Krejan Čokl, Ida Robnik, Danijela Zaveršnik,
Saša Šuhel, Gorazd Mlinšek, Jože Potočnik,
Mateja Uršnik

Lektorica:

Marta Krejan Čokl, prof.

Fotografija na naslovnici:

Decembrska Koroška
Foto: Polona Moličnik

Oblikovanje in grafična priprava:

Unigraf - Igor Senekovič, s. p., Prevalje

ZIP center, d. o. o., Ravne na Koroškem

Na podlagi mnenja ministrstva za Informiranje z dne 30. 1. 1992 je
Viharnik proizvod informativnega značaja (t.č. tarifne številke 3).

Mnenje avtorjev ni nujno tudi mnenje uredništva.

50 let moškega pevskega zbora Šentanelski pavri

Vinko Skitek

Foto: Aleksander Ocepek

Letos moški pevski zbor Šentanelski pavri praznuje 50. obletnico svojega delovanja. Zbor je ustanovil Luka Kramolc, vodenje pa je zaupal Mitji Šipku. Ta je zbor vodil vse do nekaj let nazaj, ko je pevovodsko piščal predal mlajšemu pevovodji Ferdu Piku.

Vsa leta je zbor zvest svojemu osnovnemu poslanstvu: ohranjanju koroške ljudske pesmi kot dela žive kulturne dediščine v njeni prvotni obliki. Njegova posebnost je, da ohranja petje "na tretko", ki je značilno za koroško narečje in se je ohranilo samo še na Koroškem in v nekoliko drugačni obliki tudi na Primorskem.

V želji, da bi primerno proslavili visok pevski jubilej in tudi doprinesli svoj prispevek k ohranjanju naše žive kulturne dediščine, smo zadnji dve leti pospešeno

Moški pevskega zbora Šentanelski pavri

vadili in tonsko snemali domače koroške ljudske pesmi. Tako se jih je nabralo kar 19, ki bogatijo našo novo zgoščenko z naslovom J's s'm pa snuč v wunem kraju biw. Poleg zgoščenke smo ob praznovanju predstavili tudi izdajo knjižice o zgodovini zbora ter jo obogatili s slikovnim materialom.

Praznovanje se je odvijalo 8. 11. v prostorih gostilne Marin v Šentanelu, kjer ima zbor redne tedenske pevске vaje. Naš jubilejni koncert so obogatili tudi pevski gostje: ženski pevski zbor Jasna iz Starega trga pri Ložu, vokalna skupina Šentanel in etnoskupina Rakuni. Prireditve se je

udeležilo tudi nekaj nekdanjih pevcev zbora. S svojim obiskom pa nas je počastil še prvi predsednik republike Slovenije Milan Kučan s soprogo. Prav on je v času svojega predsedniškega mandata leta 1996 odlikoval naš zbor z visokim državnim odlikovanjem – častnim znakom za svobodo republike Slovenije. Slovesnosti so se udeležili tudi župan občine Prevalje Matic Tasič in številni drugi ugledni gostje. Na prireditvi je nekaj naših pevcev prejelo tudi priznanja Javnega sklada republike Slovenije za kulturne dejavnosti za dolgoletno udejstvovanje na pevskem in kulturnem področju, za kar vsakemu iskreno čestitam in jim želim še veliko pevskih uspehov.

Hkrati pa smo veseli tako velike podpore domače občine Prevalje, ostalih občin v Mežiški dolini, domačih podjetij, kmetij in posameznikov, ki so nam finančno, materialno in moralno pomagali pri snemanju in izdaji nove zgoščenke, pri nastajanju in izdaji knjižice o zgodovini zbora ter pri organizaciji in izvedbi samega praznovanja obletnice. Vaša podpora nam je pokazala, da cenite naš trud in naša prizadevanja za ohranjanje koroške ljudske pesmi kot žive kulturne dediščine slovenskega naroda in da lahko z zanosom stopamo naprej.

Oblikovanje: L. Senekovič

Voščilo

To voščilo je namenjeno Hedviki Škrubej Ridl, doma iz Šmartnega pri Slovenj Gradcu, ki je pred kratkim praznovala po letih visok rojstni dan. Dopolnila je 101. leto in že vrsto let živita z možem Ivanom v slogi in dobrem razumevanju.

Njena življenjska pot, ki jo je že prehodila, je bila vse prej kot lahka, ker je še pa dober spomin ni zapustil, se je rada spomni in o dogodkih tudi rada pripoveduje. V imenu vseh sorodnikov, ki jo radi obiščemo in ji po možnosti tudi nudimo pomoč, ji želim vse najboljše, obilo zdravja in naj nas še ne zapusti prehitro. Vsako življenje je po svoje lepo, pa čeprav je kruto, tako pač je in tako tudi bo.

Teta Hedvika, še na mnoga leta!

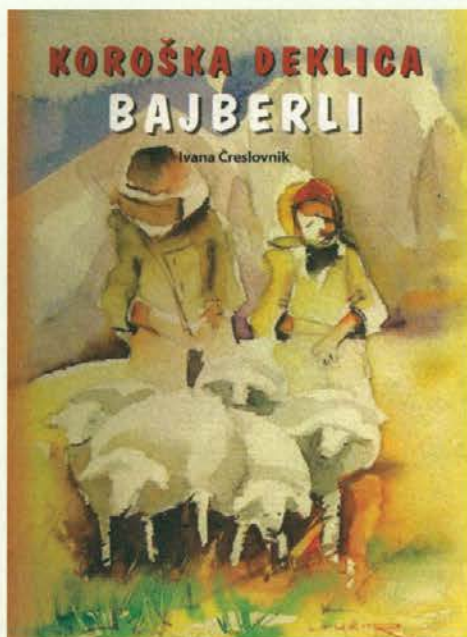
Zlatko Škrubej

Koroška deklica Bajberli

Vančy

V četrtek, 13. novembra, je bila v Koroški osrednji knjižnici doktorja Franca Sušnika Ravne na Koroškem predstavitev knjižnega prvenca domačinke Ivane Čreslovnik.

Predstavitve je pred polno Kuharjevo dvorano vodila in povezovala direktorica knjižnice mag. Irena Oder. Za glasbeno popestritev je poskrbela Lidija, ki je ob zvokih kitare prepevala šansone. S svojo prisotnostjo pa je avtorico počastila akad. prof. dr. Zinka Zorko, njena nekdanja profesorica, ki je spregovorila o njenem

in večkrat prevzetno mladež, in otrokom ob tem samo namignili, da v mladosti ni vse samo po sebi umevno lepo in dosegljivo. Da je življenje lahko tudi kruto in neprijazno ...

Knjigo sem z velikim užitkom prebral in jo toplo priporočam. V njej je bogat mozaik že malo pozabljenega življenja predvsem na Koroškem, mogoče z rahlim zamikom za kakšnega pol stoletja nazaj, ki pa malo tudi odstira zgodovinsko obdobje naše polpretekle zgodovine, ki je tu v bližini avstrijske meje življenja velikokrat zaznamovalo tudi tragično.

Slike je prispeval Leander Fužir. Knjiga ima 166 strani. Izdala in tiskala jo je založba Cerdonis, d. o. o., Slovenj Gradec.

Mavrični utrinki

Jubilejni zbornik literarne sekcije Društva upokojencev

Ivan Rus

V jubilejnem, 20. zborniku sodelujejo naslednji člani: Ana Gracej, Darinka Gregor, Barbara Ješovnik, Martin Knez, Ivana Kotnik, Mihaela Lenart, Ivan Lipovšek, Kristina Oder, Heda Praprotnik, Jože Prednik, Ivan Rus, Jerica Smolčnik, Marijana Vončina, Iva Zaveršnik in Ivan Smolčnik.

Za uvod predstavitve je vokalna skupina Rute zapela pesem "En paver pa grahovco seje", občinstvo pa je nagovoril predsednik Društva upokojencev Slovenj Gradec Janez Gologranc. Vsak jubilej je vreden spoštovanja in priznanja članom društva v tretjem življenjskem obdobju. Literarna sekcija društva deluje že dvajset let. To je za upokojence dokaj dolga doba; prihajali so novi člani, drugi so odhajali. Sedaj nas je štirinajst, kar je največ, odkar društvo deluje. V tem obdobju smo izdajali svoja dela v knjižni obliki, nekateri so izdali eno pesniško zbirko, drugi dve, spet tretji so se izkazali z več proznimi deli. Pred tem smo sodelovali v Literarnem klubu ljudskih piscev upokojencev (LIKUS), po smrti predsednika kluba Rafolta pa smo se odločili, da gremo na svoje. Tako smo ob deseti obletnici izdali knjigo *Sopotja* in nato vsako leto zbornik *Naša beseda*. Izdali smo šest brošur in se odločili, da letošnjo poimenujemo *Mavrični utrinki*. Naše delo je predstavila bibliotekarka Knjižnice Ksaverja Meška, Draga Ropič, ki sodeluje z nami že petnajst let.

Dr. Zinka Zorko je predstavila roman *Koroška deklica Bajberli*. Foto: Jerneja Golob

izjemnem romanu, ki ga je tudi lektorirala in zanj prispevala spremno besedo.

Ivana Čreslovnik se je rodila leta 1954 na Pernicah. Poleg dela je še deset let študirala. Zaposlena je bila v Železarni na Ravnah na Koroškem, sedaj pa je že eno leto upokojena. Kot pisateljica je že večkrat opozorila nase s svojimi krajšimi prispevki. Je pa predvsem na Koroškem prepoznana tudi kot predsednica Literarnega društva Mežiške doline.

Njen roman najlepše predstavi dr. Zinka Zorko: "Pisateljica Ivana v svojem romanu *Koroška deklica Bajberli* predstavi deklico Heleno, ki živi svoje uborno življenje v razbiti kmečki družini visoko v hribih. Že kot majhna deklica se poleg očeta in brata Pavlija prebija in preživlja zgarana in sama. Predvsem se občuti

odsotnost matrine ljubezni. Bajberli mora poprijeti za vsako delo na osamljeni in strmi kmetiji, pa naj bo v kuhinji, v hlevu, na polju ali gozdu. Življenje jo bridko preizkuša in je zelo osamljena. Za družbo in igranje obenem ji pomenijo le trije majhni storžki, ki pa ji še te na kraju nekaj obzre. /.../ Celotna zgodba je dragocena pripoved o skromnem življenju deklice Bajberli na osamljeni, strmi koroški kmetiji, ki išče sonce in gre za soncem."

Kljub krutemu in neopisljivo težkemu življenju pa vseeno zaključiti z zgodbo na grobu matere in očeta: "Draga starša, če bi imela izbiro, bi še enkrat izbrala vaju."

Ko sem prebiral knjigo *Koroška deklica Bajberli*, sem se ganjen globoko zamislil. Mislim, da bi lahko to zgodbo za poduk prebrali mnogi starši, ki imajo odraščajočo

Predstavitve Mavričnih utrinkov

Sedaj društvo deluje v omenjeni knjižnici, ki nas hvaležno sprejema. Posebna zahvala gre njenim knjižničarkam in Društvu upokojencev, ki nas podpira.

Za dolgoletno delovanje društva ima zasluge Marijana Vončina, ki je njegov glavni steber vse od ustanovitve.

80 let Pihalnega orkestra Slovenj Gradec

Ida Robnik

Pihalni orkester Slovenj Gradec je letos slavil 80 ustvarjalnih let. Ob jubileju, v septembru, je izšel almanah, tretji po vrsti, razkošen in pregleden. Glavni in odgovorni urednik je Jože Potočnik, prof.,

vešč priprave take publikacije. Skupaj s člani uredniškega odbora so na 80 straneh pripravili vsebino s skoraj obveznimi uvodnimi spodbudnimi in zahvalnimi nagovori ter čestitkami župana in predstavnikov orkestra. Zgodovinski pregled dela orkestra je zapisal Jože Potočnik, v nadaljevanju pa so v sliki in besedi objavljeni utrinki o nastopih, tekmovanjih, zabeležene so nagrade in priznanja in na koncu organi in člani orkestra.

Almanah je oblikoval Tomaž Smolčnik.

Delovno in uspešno sedemnajsto Mohorjanovo leto

Mohorjani

Letošnje sedemnajsto mohorjanovo leto so zaznamovali mnogi vsebinski poudarki. Med prvimi je zagotovo glasbeni abonma, ki je bil v celoti posvečen rojaku, skladatelju akademiku Lojzetu Lebiču. V desetih koncertih smo slišali okrog trideset njegovih del vokalne in instrumentalne glasbe in na ta način počastili njegov jubilej. Koroški APZ Mohorjan je z dirigentko Heleno Buhvald Gorenšek pripravil odlični 15-letni koncert. Ob koncu novembra pa so nas razveselili z nagrado *grand prix* z mednarodnega zborovskega tekmovanja v Splitu. Čestitamo dirigentki Heleni Buhvald Gorenšek, pevkam in pevcem.

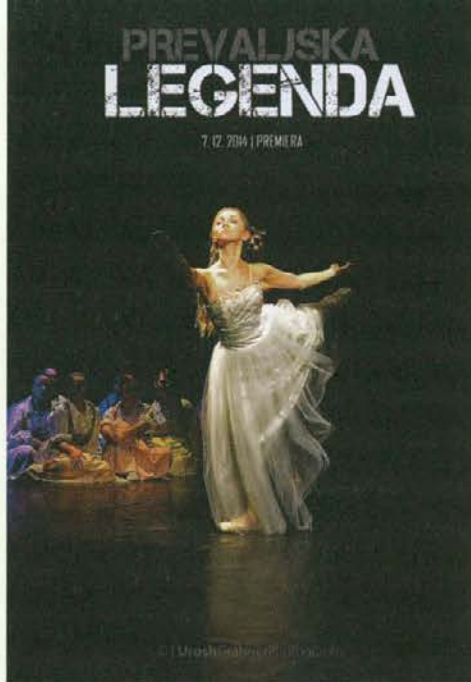
Letošnjo 600. obletnico poslednjega ustoličenja karantanskih knezov v slovenskem jeziku smo počastili s koncertom Slovenskega komornega zboru, z razstavo o ustoličevanju knezov in sedmimi razstavami koroških slikarjev na Prevaljah, v Pliberku in v Tinjah ter z izdajo razglednice.

Na letošnjem šestem zborovskem festivalu ljudske pesmi je sodelovalo pet zborov, dva iz zamejstva – iz Roža in beneške pokrajine. Sedemnajsti Sušnikovi dnevi so obiskovalcem postregli s petimi

Foto: Almanah Pihalnega orkestra Slovenj Gradec

Izdali in predstavili smo novo knjigo skladatelja akademika Lojzeta Lebiča *Od blizu in daleč II* in *Katalog del* – v knjigi so zbrani skladateljevi pogovori o glasbi, eseji, skladateljeve misli in spoznanja ... Veliko tehtnega branja. Letos smo dočakali tudi uprizoritev literarnega dela dr. Franca Sušnika *Prevaljska legenda*, baletne predstave v izvedbi plesalcev Društva baletnih umetnikov iz Ljubljane in koreografinje Claudie Sovre, glasbo je prispeval Lojze Lebič (izbrane iz obstoječih del), v predstavi sodeluje tudi Koroški APZ Mohorjan.

Tudi letos smo izdali nekaj knjig: poleg Lebičeve še knjigo Marka Vrečiča *Moj poudarek*, Lucije Mirkac *Tihi opazovalec sveta* in slikanico Aleksandre Kocmut *Dinozavri in bajbulčki*. Leto bomo zaključili z razstavo jaslic v Družbenem domu in z vsakoletnim božičnim koncertom na štefanovo. Še posebej vesela vest pa je, da smo to jesen ustanovili Otroški pevski zbor in društvo pomnožili s Sekcijo za družabni ples. Društvo Mohorjan tako šteje več kot

140 aktivnih članov, delujočih v petih sekcijah. Letos smo izvolili tudi nov odbor društva, ki mu predseduje Boštjan Gorenšek, dipl. mark., podpredsednik pa je Janez Gorjanc, dr. med. Mohorjani smo v tem letu priredili 36 raznovrstnih kulturnih dogodkov. Lepa bera!

Bralcem Viharnika želimo srečno in zadovoljno novo leto z obilo kulturnih dogodkov.

prireditvami: s kiparsko razstavo Nežike Novak, s simpozijem o koroških skladateljih in koroški ljudski pesmi, s pogovorom s prevaljskimi doktorji znanosti in s koncertom Orkestra Slovenske filharmonije z dirigentom Markom Hribernikom, ki je bil vrhunec letošnje koncertne sezone.

Franc Vezela pobira nagrade

Ida Robnik

Franca Vezelo sem spoznala pred leti, ko še ni bil Vezela. Vedela sem, da igra kitaro, potem pa bila presenečena, da je spreten na skoraj vseh področjih umetniškega izražanja, ki imajo stik z besedo, tonom in barvo. Kar dobro desetletje je svoje realistično hudomušne krajše zgodbe in razvedrilne vsebine objavljaj v *Viharniku* in drugih revijah, ki sprejemajo literarne prispevke. Med tem in po tem pa nonšalantno, da je videti, kot da se nič ne dogaja, pride na dan ...

... Najprej se je pojavila njegova glasba v začetku lanskega leta v prvem

Tomo Novosel in Franc Vezela po premieri filma *Vezela* Foto: Matic Borkovič/Foto Čorba

koroškem celovečercu *Tu se piše življenje*, nekaj mesecev kasneje pa se je predstavil film o njem, posnet z roko in glavo istega režiserja – Toma Novosela. Naslov filma je enostaven: *Vezela*. Tomo pa radovednežem, ko ga vprašajo, zakaj se je lotil tega snemanja, odvrne: "Če ga ne bi posnel jaz, ne bi bilo filma (o njem)." Duhovito, glede na to, da je s tem dokumentarcem zmagal na letošnjem

Festivalu neodvisnega filma FNF.

Med premiero in zmago (v letu in pol) se je marsikaj dogajalo in zgodilo. Na razpisu za monodramo o kontroverznem Slovencu Ivanu Krambergerju je Vezela prejel nagrado, isti režiser pa je odkupil in nagradil njegovo malo nadrealistično odrsko delo z naslovom *Pita*. Dogaja se na gradu Turnišče pri Ptujju, kjer so se prvi večer odvile kar tri predstave, in to pred nabito polno dvorano. V treh jezikih. Igra predstavlja namreč svetovni trio: Marlen Dietrich, Rudolfa Steinerja in Martina Kojca.

Dogaja se, seveda v skladu s Francovim načinom razmišljanja in šokiranja, na zadnji dan Steinerjevega življenja, leta 1925, ko ta izdihne med seksualnim aktom, tako kot je želel. "Smrt na ženski!" *Pita* je napisana v dveh večerih v slovenskem jeziku, kasneje pa je režiser angažiral Nemko, Hrvatata in Slovenca, da je bolj verodostojno. Kojca igra znameniti

Gojmir Lešnjak - Gojc, v vlogi brihtne kuharice, ki že leta 1925 kadi *travo*, pa se pojavi še bolj znamenita Milena Zupančič.

Pito so predstavili tudi na Hrvaškem in v Nemčiji.

Njegovo ustvarjanje pa sega daleč nazaj. Pred ducatom let se je povezal z Andrejem Makucem, profesorjem slovenščine v slovenjgraški gimnaziji, in skupaj sta zasnovala in naredila dobesedno marsikakšno pogruntavščino, ki se ji reče glasbeno odrsko literarno delo.

Franc živi v dualnosti:

2-krat je bil na festivalu šansonov
2 radijski igri sta bili odkupljeni, ena nagrajena (z Rifletom v vlogi)
2 njegovi odrski predstavi sta se odigrali Pita in Kdo se boji Ivana Krambergerja

2-krat je zmagala njegova glasba z gimnaziji: Spunk band in Matalaja
2 filma sta se odvrtela na festivalu neodvisnega filma

"Kar je božjega, je vse na troje – kako da smo ljudje na dva?" pravi Jani Kovačič, njegov priljubljeni glasbenik.

V zadnjem letu se je posvetil filmu, vendar je v vsem tem "filmskem naprežanju" po enostavnosti tudi veliko njegove glasbe, ki sicer še ni zašla v človeško uho.

Pito, kjer sta nastopila tudi znana Milena Zupančič in Gojmir Lešnjak – Gojc, so najprej odigrali na Ptuju. Foto: Boris B. Voglar

Da se v tem našem času glasba tako promovira, morda ni običajno, ampak: saj niti Franc ni običajen. Morda naredi še kaj bolj ... šokantnega!

Tendence njegove anarhije pa se zdaj, ko filma *Vezela* RTV SLO menda ne upa predvajati, bleščijo in kristalizirajo same od sebe in s to cenzuro, ki je uradno ni, potrjujejo umetnikovo misel: ni vse tako kot je videti. In z njimi njega.

Ni tak, kot je videti. Karkoli že to pomeni.

Iz filmske kritike: "/.../ film potrjuje tezo, da medtem ko mediji kujejo nekatere v zvezde, druge neupravičeno zanemarjajo. Glavni lik bi lahko nedvomno sodil v sam vrh slovenske kulture."

Vajenec Vanči

Izkoriščanja vajenčevega dela (3. del)

Lipnik

V strojnari se je delo delavcev evidentiralo in obračunavalo po dveh tarifah: norma in režija. Majster in vajenec sta bila izven tarife oziroma sta se štela povsem med režijsko delo. Drugi delavci so bili plačani večinoma po normi, le deloma po režiji. Režijsko delo je bilo manj plačano od normiranega, kajti bilo je nekakšno povprečje za vso tovarno, medtem ko se je strojnarna štela k tako imenovanim mokrim obratom s težjimi pogoji dela in zato višjimi plačami. Zato je prinesla delavcu ura normiranega dela višje plačilo kot ura režijskega. Med režijsko delo so sodili npr. kakršnokoli čiščenje (prostorov, strojev, naprav, strojljnih jam, sodov), prečrpavanje strojljnih tekočin, dobava in skladiščenje potrošnih materialov ipd. Šlo je za

neizogibna skupna dela, ki se jim nihče ni mogel izogniti. Majster Jehart je skrbno pazil, da bi bila ta režija čim bolj enakomerno razporejena na vse. Delavci pa so se režije kajpak izogibali, kolikor se je le dalo. Dišalo jim je čisto normirano delo. Tako je vajenec Vanči po cele dneve čistil in čistil. Na vrsto so prišle vse zasmrajene luknje in kloake, ki se jih že leta nihče ni dotaknil. Gnoloba starih kožnih odpadkov utegne smrdeti do bruhanja, a Vanči je dneve in tedne molčal ter čistil.

Ko je bilo že skoraj vse počedeno in se je vajenec morda brez dela motovilil okrog, so delavci sčasoma spoznali, da jim utegne pomagati pri preseganju norme, kar je imelo za delavca neposredni učinek na višjo plačo. Nekatera dela so se morala nujno odvijati v parih: en delavec opravlja glavno opravilo, sodelavec mu streže – oboje izmenično. Dosežena norma se potem seveda enakomerno deli na oba sodelujoča – takrat delavcev še niso delili po kvalifikacijah. Omenjeno pomožno delo pa je bilo večinoma tako preprosto, da ga je lahko povsem obvladal tudi vajenec. Zato so delavci radi vabili na pomoč Vančija, kajti v tem primeru je celotna dosežena norma pripisana samo

delavcu, saj mu je ni bilo treba deliti. Vajenec je sprva pač ubogal prvega delavca, ki mu je ukazal takšno ali drugačno delo.

Majster Jehart je to seveda hitro opazil in dal Vančiju zasebni poduk: "Kadar mene ni v strojnari in ti morda nimaš pravega dela, vedno vzemi v roke metlo in karkoli pometaj. Če ti kdo od delavcev kaj *naštela*,¹ se pravi kaj drugega ukaže, ti samo reci, da moraš po majstrovem naročilu čistiti." Tako je Vanči pogosto pometal. A tisto besedo 'karkoli' je vzel zares. Z metlo se je odpravil pač na tisti del strojarnje, kjer se je kaj zanimivega dogajalo. Tako je sproti, neopazno dojemal način dela, kot so ga tu ali tam izvajali izkušeni delavci. Poskusov izkoriščanja vajenca nekaterih premetenih delavcev je bilo s tem konec.

Pogovori na *kesl*u

Ena od prvih Vančijevih vajeniških nalog v strojnari je bilo čedenje male ploščadi, ki so ji delavci pravili *kesl*. Ploščad velikosti približno 5 x 4 m je bila dvignjena slabe tri metre nad pritličjem. Navzgor so vodile grobo stesane lesene stopnice. Na

njenem vrhu je ležalo navzkriž nekaj vezanega tramovja, na katerem sta stali stebri ostrejša. Močni žebli, zabiti v te stebre, so služili delavcem za obešanje obleke. Ob prihodu na delo zamenjava domače obleke za delovno, ob odhodu obratno. Druge garderobe tu ni bilo, niti tekoče vode, tudi stranišče je bilo daleč v drugem oddelku. Položeno tramovje pa je delavcem služilo za klopi, kamor so sedali za malico. Odmor za malico je trajal 15 minut. Točno ob deseti uri je zatrobila troblja, čez petnajst minut ponovno.

Vanči je pri prvem čiščenju te ploščadi opazil, da najbrž več let ni bila počedena. Pod tramovjem so se našle posušene skorje kruha, prazne cigaretne škatle, cigaretni ogorki, pločevinke konzerv in razne druge smeti. Vanči je bil v strojni prvi vajenec in s tem tudi prva priložnost, da metla doseže na videz nekoristne kotičke. Ko pa so se zbrali delavci k malici na tako počiščeni ploščadi, so bili veseli. Zadovoljno so kramljali, češ da so naposled le dobili *lerpoba*,² da bo malo pometal.

Čprav so bili odmori za malico kratki, so bili pogovori delavcev za Vančija zelo zanimivi. Od hude vojne je minilo dobrih deset let, a v spominu njenih neposrednih udeležencev je bila še živo prisotna.

Nekateri možje so bili takrat ranjeni in so še sedaj ob slabem vremenu tarnali nad starimi bolečinami. Pripovedovali so o temi zaradi dima in prahu, ki je sredi belega dne in vročega poletja legla nad prizorišče srdite tankovske bitke med Nemci in Rusi pri Kursku. Pripovedovali so o umiku iz Stalingrada, kjer si po več mesecev niso upali sezuti zmrznjenih škornjev, ker so noge zatekale in jih ne bi mogli več obuti; gotova smrt. Pripovedovali o ruskih ujetniških taboriščih, ki so jih nekateri okusili. Drugi so okusili anglo-ameriški desant na Normandijo v Franciji; kako so bili zajeti in prepeljani v Anglijo ter nato v Italijo. Nekateri so bili v Grčiji, na Kreti, od koder so se potem čez gorate bosenske planine pomikali domov ... Možje iz različnih bivših vojska so kar nekoliko tekmovali, kdo je med vojno preživel hujše preizkušnje. Tudi kakšen partizan se je našel med njimi, zlasti pa je bilo nekaj mlajših mož, ki so v vojski nove Jugoslavije odslužili po tri, v mornarici pa celo po štiri leta vojaškega roka. A stari borci iz vojnih časov so se tem jugoslovanskim mironodobnim vojakom kar malo posmehovali, zlasti primerjajoč zastarelo jugoslovansko oborožitev v primerjavi z nemško ali angleško. Tudi sami so bili namreč po vojni vpoklicani za nekaj

mesecev še v vojsko nove države. Ker pa jih tam niso imeli več kaj novega naučiti, saj so praktične vojaške veščine obvladali bolje od novih inštruktorjev, so jih razporedili na nevojaška opravila. Nekateri so upravljali razne stroje in naprave, drugi so belili vojašnice, bili so dodeljeni celo skupini, ki je s posebnimi kemikalijami čistila notranjost od zažganega bencina zakajene Postojnske jame.

Takšne pogovore je spodbudilo še dejstvo, da je ravno v tistih letih postala Nemčija zopet samostojna država. Podeljena sicer na Zahodno in Vzhodno, se pravi na dve državi z lastnima vojskama. Možje so videli v tem ponavljanje zgodovine; vzorec po prvi svetovni vojni. Tudi takrat je bila Nemčija poražena, a minilo je le dvajset let, ko je sama začela novo vojno. Možje so prerokovali: vojna bo.

Vanči je med malicami dan za dnevom molče čepel na svojem delu trama in poslušal, poslušal. Stari so svoje odslužili, kaj pa mladi?

¹Popačenka od nemške besede bestellen = naročiti v smislu ukazati.

²Izraz je skovan iz nemške zveze der Lehrling = vajenec in der Bub = deček; skupaj torej popačeno kot lerpob.

Tepežni dan

Irma Marija Zajc

Bliža se dan, ki sem ga kot otrok zelo težko pričakovala. Res ne bi rada, da bi šel v pozabo, zato tudi vnuke spodbujam, naj ga vzdržujejo naprej. Je pa res, da so se časi bistveno spremenili in s tem tudi način vtepanja, kot smo temu dogodku pravili doma.

Mama me je poklicala že ob štirih zjutraj. Kar skočila sem pokonci z velikim zanosom, saj bom šla *vtepat* po Libeliški gori. Toplo sem se oblekla, vzela baterijo in se podala na pot. Snežna odeja mi je segala do kolen, sneg je bil neprehojen. Prečudovita idila. Pri Mališnikovem grabnu me je malo stisnilo pri srcu, saj so bajne včasih tu *žlice talali*. Prvo *vtepanje* sem opravila pri Mališniku, šiba je padala po teti in stricu. Klobasa, kakšen keks in beli dinar so se znašli v žepu in že sem nadaljevala pot proti Grilu, od tam k Tičlerju, Jergaču in Štifniku. Žepi so bili polni, doma sem jih izpraznila in nadaljevala pot k Volbatu. Po trkanju na vrata in mojem vznemirjenju se je prikazal stric Pep. Nemudoma sem

So leta 1977 takole otroci šli vtepat?

začela tepežno besedilo, ki sem se ga naučila od mame:

*Veselte, veselte se novega leta,
Devica Marija nebesa obeta,
usmiljeni Jezus prišel bo zdaj,
da vas popelje v sveti raj.*

To besedilo se je seveda razlikovalo od standardnega in preprostejšega: *Rešte se, rešte se starega leta, da bi zdravi bli in v nebesa prišli.*

Pri Volbatu sem *vtepala* še bico in dedija, medtem pa je stric že odpiral *kasl* in vedela sem, da se bo ponovno zelo izkazal. Poleg klobase, ki je imela tri konce, se je v

vrečki pojavila še kakšna sladka dobrot, denar pa nikoli ni žvenketal, ampak šelestel. Z nasmeškom do ušes sem se poslovila in se hitro povzpela navzgor, proti domu. Ker se je pouk začel ob osmih, sem še imela čas obiskat Hrastnikove, Krbunove in Zaveršnikove. Zaveršnikova mati so vedno poudarjali, da otroci morajo priti *vtepat*, drugače bo letina slaba. Za dobro letino se je pa treba potruditi ... Z mokrimi stopali, premraženimi prsti in z neverjetno toploto pri duši sem opravila svojo dolžnost. Z velikim zanosom sem obesila klobase nad štedilnik in seštevala denar. Bele dinarje sem seveda odnesla v šolo in po pouku sem že bila v trgovini, kjer sem kupila zavojček karamel. Morda bi lahko z vnuki obnovila to pot svojega *vtepanja*, a žal jim zimske idile z visokim snegom ne bi mogla nikoli več pričarati.

Tepežni dan nastopi 28. decembra in takrat lahko otroci s šibo, ki so jo prejeli od sv. Miklavža, tepejo stareše oziroma starejše ljudi. Vtepanje je dovoljeno le do 12. ure. Če bi slučajno kdo prišel popoldan, bi ga vrgli v krušno peč.

Franc Jurač
1937–2014

Veliko jih je napisal in objavil na teh straneh, spominskih zapisov o ljudeh, ki so bili in jih ni več. Zdaj se jim je pridružil. Umrli je 5. decembra 2014, le nekaj dni po svojem sedemdesetletem rojstnem dnevu.

Frančka, tako smo mu pravili sodelavci in prijatelji, sem spoznala pred šestintridesetimi leti, ko sem postala urednica *Viharnika*. Že prej sem brala njegove prispevke v *Večeru*; kratke aktualne vesti iz našega neposrednega okolja, vedno opremljene s fotografijo, ki je verodostojno dopolnila besedilo. Take je prinašal tudi v uredništvo *Viharnika*; o aktualnih dogodkih, predvsem s podeželja, zanimivih ljudeh, o veselih dogodkih, kot so poroke dolgoletnih parov, zlate, srebrne itd., obletnice, slavja, rodbinska srečanja, prireditve in proslave v spomin na pomembne dogodke iz preteklosti, nepozabne portrete ljudi, med njimi ljudi z vsakdanjimi problemi in radostmi, nemalo naših sodelavcev gozdarjev. Prav mednje je rad zahajal. Tudi oni so ga radi sprejeli, se postavili pred objektiv, predvsem pa povedali, kaj jih tare, kaj si želijo, kakšni so pogoji dela. Nemalo drobnih in zanje pomembnih problemov je bilo potem rešenih ravno na osnovi objave takih prispevkov. Tudi njegove naslovnice so bile vedno sporočilne, primerne teme, ki so označevale vsebino posamezne številke ali aktualne dogodke. Ljudje pa so ga poklicali tudi ob tragičnih dogodkih. Tudi o takšnih smo pisali v *Viharniku*; o požarih, nenavadnih smrtih, nesrečah pa tudi o umorih.

Najraje pa je fotografiral ljudi, saj je menil, da njihovi obrazi povedo vse. In naravo, ki zna biti čudežna, prijazna ali pa kruta in grozeča, kot je zapisal v jubilejni številki *Viharnika* leta 2008.

Podobne teme pa je obravnaval v nedeljskih kmetijskih oddajah Koroškega radia, in to dolga desetletja, od leta 1972. Te je še posebej rad pripravljal in jih z velikim veseljem vodil, saj so bile pretežno predvajane v živo in je v neposrednem stiku s poslušalci z odprtimi telefoni ustvarjal pristne vezi. Njegov slog in način komuniciranja je vabil in opogumil slehernega, da se je javil v oddajo in javno povedal svoje mnenje, problem ali dal nasvet. Tudi *Viharnik* je promoviral v svojih oddajah v napovednikih vsebine posamezne izdaje in kot urednico me je povabil v kar nekaj novoletnih oddaj, kjer sva govorila o *Viharniku*, vabila ljudi k sodelovanju in pisanju ter zbirala naročnike. Uvod v take oddaje je vedno bil: "Danes gostimo *Viharnik*, ki je kot brat naše kmetijske oddaje!" Tako je čutil in dojemal oba medija. Bil je tudi član našega uredniškega odbora.

V domačem kraju Doliču je bil skoraj tri desetletja tajnik krajevne skupnosti in v tej funkciji je pomagal ljudem reševati probleme ter jih obiskoval v oddaljenih zaselkih, da bi doumel njihov način življenja, potrebe in jim tako lažje pomagal. Nešteto vlog je napisal v imenu svojih krajanov za razne potrebe, s tem rešil prenekateri spor, zaplet; ljudje so mu bili hvaležni za to, zaupali so mu.

Poleg *Viharnika* in Kmetijske oddaje na Koroškem radiu pa je redno objavljval svoje prispevke v *Večeru*, tudi še potem, ko je bilo na Koroškem organizirano dopisništvo *Večera*. Objavljval je še v *Kmečkem glaslu* in v glasilih, ki so pred leti izhajala na Koroškem, kot sta *Misljinska dolina*, *Prepih* in v drugih.

Zadnja leta ga nismo več slišali oziroma brali. Bolezen ga je priklenila ob domače ognjišče na domačiji Mravlak na Tolstem vrhu, kjer je tudi sicer preživel največji del svojega življenja s sestro Marijo in nečaki ter zadnja leta z otroki nečakinje Vlaste in nečaka Jožeka, ki jih je imel neizmerno rad, kot bi bili njegovi vnuki.

V *Viharniku* nam je zapustil neprecenljivo bogastvo zapisov, v besedi in sliki, za slednje je bil tudi nekajkrat nagradjen na natečajih fotografije. Za svoje humano delo na področju družbenega dogajanja ter za prispevke s področja kulture in etnološke dediščine v MO Slovenj Gradec in Misljinski dolini je prejel Bernekerjevo plaketo za leto 2000.

Pogrešali ga bomo, njegovo vedro razpoloženje, ki je vplivalo na okolje, v katerem je živel in se gibal, in seveda njegove prispevke, ki jih takih, kot jih je znal pripraviti on, ne bo več.

Hvala, Franček!

Ida Robnik

V spomin

Ivan Pačnik
(23. 7. 1926–16. 11. 2014)

V torek, 18. novembra 2014, smo se v družinskem krogu poslovili od soseda Ivana Pačnika, majorja v pokoju. Njegova življenjska pot je zaznamovana z vojaškim poklicem. Bilo mu je 18 let, ko je leta 1944 postal partizan v Zidanškovi ali Pohorski brigadi, kot so ji rekli domačini. S soborci je julija 1944 osvobajal tudi zgornjo Savinjsko dolino. Drugič je bil ranjen v Tuhinjski dolini, kjer ga je zavedna kmečka družina skrivala in oskrbovala nekaj tednov v veliki tajnosti. Zidanškova brigada je preko Save prešla tudi na dolensko stran in se spopadala s sovražnikom.

Ivan Pačnik je bil med tistimi partizanskimi enotami, ki so osvobodile del Koroške, kjer so potekali zadnji boji v drugi svetovni vojni v Evropi. Zanimivo je, da so enote 14. divizije morale nato na pot v Vojvodino. Tudi pozneje je obdržal vojaško uniformo in oficirsko šolo zaključil v Sarajevu. Služboval je v različnih krajih v tedanji Jugoslaviji. Zanimivo je, da je bil Ivan Pačnik eden redkih iz naših logov, ki je vojaške obveznosti nekaj časa opravljal v četrti izmeni v odredu JLA na Sinaju v Egiptu pod vodstvom OZN. Po vrnitvi s Sinaja je bil leta 1964 razporejen v Črno na Koroškem, kjer je opravljal vojaške dolžnosti osem let.

Upokojeni major Ivan Pačnik je pozneje deloval v Teritorialni obrambi Dravograd in Slovenj Gradec, nato od leta 1975 do 1979 pa kot poveljnik Občinskega štaba TO Slovenj Gradec, ko se je upokojil.

V času vojaške službe se je poročil z Ido Večko iz Završ in rodili sta se jima hčerki Gordana in Vesna, ki sta se kljub očetovi službi šolali v Sloveniji.

Pačnikova službena potovanja po nekdanji Jugoslaviji so bila v malem podobna življenju njegovega očeta, ki je poprijel za vsako delo in se zaposlil, kjer je bila priložnost. "Zaradi tega smo se večkrat selili iz kraja v kraj. Tisti časi v stari Jugoslaviji so bili zaznamovani s pomanjkanjem. Bil sem tudi kmečki pastir na tedanji Uršičevi domačiji," je obujal spomine na rano mladost.

Upokojeni major Pačnik, domačin, je rasel v skromnih razmerah, bil je poštenjak in ostal je skromen in nikoli ni silil v ospredje. Redno je spremljal dogodke doma in po svetu.

Za svoje delo na uspešno prehojeni življenjski poti je prejel številna vojaška odlikovanja, plakete in priznanja. Naj omenimo le nekatere: red za hrabrost, medalja za hrabrost, medalja za vojaške zasluge, medalja v službi miru, red za vojaške zasluge s srebrnimi meči, red za zasluge za narod s srebrno zvezdo, red za vojaške zasluge z zlatimi meči, srebrna in zlata plaketa ZRVS in druga priznanja in spominski znaki.

Ob 80-letnici Ivana Pačnika je *Viharnik* v št. 8/9 leta 2006 objavil jubilejni zapis.

Jože Potočnik, prof., svetnik

Stanko Sekuti 1949–2014

Še nekaj dni nazaj je bila hiša polna veselja, smeha in energije. A naenkrat je prišel tisti 11. november, ko je zaprl oči in odšel tja, od koder bo gledal in pazil na nas.

Zavedamo se, da je vsak začetek težak in da se vsaka nova stvar začne od začetka in tudi mi bomo morali začeti znova. Zavedamo se tudi, da nam bo težko, ampak vemo tudi, da si nas pripravil za nadaljevanje tega lepega življenja. Ata, radi bi se ti zahvalili za vse, kar si nam dal, za vse trenutke, ki smo jih preživeli skupaj in nasploh za to, da obstajamo. Brez tebe bi bili nič!

Ob boleči izgubi našega očeta Stanka Sekutija bi se radi zahvalili vsem, ki ste nas prišli v teh temačnih trenutkih potolažit, nam voščiti lepo besedo in nam povedati, da si je ata vedno želel, da bi bili vsi srečni, in da svet ni tako krut, kot ga nekateri predstavljajo in ga želijo narediti.

Posebej bi se radi zahvalili atovim sodelavcem z Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec, ki so ga prišli pospremit na njegovi zadnji poti. Vemo, da atu to veliko pomeni.

Rad je bil gozdar, še raje je to delo opravljal, najraje od vsega pa se je družil z gozdarji, s katerimi je imel veliko skupnega: gozd in delo v njem.

Zahvala tudi Aniti, ki ga je zadnje dneve znala poslušati, in Jerneju, ki je v najtežjih trenutkih razmišljal namesto nas in vse uredil tako, kot smo si sami želeli.

Družina Sekuti

Ata, zame si bil največji in ni ga čez tebe!

Damjan

Kmetija Ravnjak iz Kota pri Prevaljah

Po pripovedovanju Ravnjakovih
zapisal **Vlado Petrič**

Matvozova mama, kmetica iz Črne na Koroškem, je svojim sinovom v 19. stoletju kupila kmetije, da jim ni bilo treba služiti v avstrijsko-cesarski vojski.

Sinu Jožefu (Jozanu) je kupila kmetijo Ravnjak v Kotu pri Prevaljah. Joza (rojen 1811. leta) je hitro postal vdovec brez otrok, zato je kaj kmalu vzel Heleno Knez (rojena 1833). Leta 1871 se jima je rodila

hčerka Mojcka. Oba, Joza in Helena, sta kmalu zatem umrla, zato je morala Mojcka hitro odrasti. Leta 1897 se je poročila s sosedom, Ljubenčevim sinom izpod Homa, Matevžem Pavšetom (gospodar 1. generacije Pavše). Rodilo se jima je devet otrok: Elizabeta 1897, Matevž 1898 (gospodar 2. generacije Pavše), Marija, Alojz, Filip, Jerica, Ludvik, Albin in Ančka 1914.

Okoli leta 1930. Zgornja vrsta od leve: Matevž (gospodar 2. generacije Pavše), žena Marička (Osojnikova iz Bistre), pastork Miha. Srednja vrsta od leve: oma Mojcka, hči Ančka, neznana oseba, Maks Večko (oče nekdanjega župana Občine Ravne), služkinja Petkova Mojca, poročena pri Skočedovniku, dekla Regina Strgar z otroki (imela je okoli osem otrok, vsak je imel drugega očeta), hlapec Pavli. Spodnja vrsta od leve: Ravnjakov Tevži, Filip Večko, profesor, slikar in igralec citer in violine, coklar Jeromel s harmoniko.

Nekoč je Jeromel zamujal z izdelavo cokel, pa mu je jezna stranka napisala verz:

*"Cokel mohar Jakob Jeromel,
včeraj si pa plavga imel.
Jutri moraš pa priden bit,
coklam leder gor nabit.
Noge so bose,
me pikajo ose."*

Okoli leta 1940. Zgornja vrsta od leve: Gradišnikov Franc v uniformi stare jugoslovanske vojske, Matevž Pandev – Ravnjakov Tevži, Maks Pratnekar s harmoniko, hlapec pri Ravnjaku, Mojca Obretan (Makijeva), Valentin Karner (Makijev Falent), Elizabeta Obretan (bodoča žena Makijevega Falenta), Franc Veselko, fotograf. Srednja vrsta od leve: Matevž Pavše (gospodar 1. generacije Pavše), žena Mojcka (Ravnjakova omama), Ravnjakov Folti (otrok v naročju; 3. generacija), gospodinja Marička, Ravnjakova Lojzka (otrok v naročju; 3. generacija), Matevž Pavše (gospodar 2. generacije Pavše). Spodnja vrsta od leve: Kovačev Zmago, Makijeva Dorica, Ravnjakovi: Ivica, Lizika, Štefka (3. generacija), Kovačeva Verica, Ravnjakov Franci (gospodar 3. generacije Pavše).

Med letoma 1960 in 1965. Vesela družba pri Ravnjaku (od leve proti desni): Franc Veselko (fotograf), Lagojetov Rok, Lagojetov Ožbe, Kančev Štefan, Ravnjakov Adi, Ravnjakov Folti, Ravnjakov Franc (gospodar 3. generacije Pavše), Večkov Franc, Gradišnikov Franc, Pavli – Ravnjakov hlapec, Mima – Ravnjakova dekla, Gradišnikova hčerka.

Zlatko Škrubej

Za šalo ali zares?

NI SE SPREMENIL

Vdova gre na možev grob prižgat svečko. Med prižiganjem jo po bedrih požgečka kopriva. Ona pa: Ježešmarija, Francelj! Ti se pa tudi v grobu nisi nič spremenil.

NEUMNOST

Janček in Petrček se pogovarjata o tem, kako pridejo otroci na svet! Janček reče: Učitelj pravi, da je tako kot pri rastlinah. Veter raznese semena s cveta na cvet. Petrček se ne strinja: Neumnost v spalnici mojih staršev nikoli ne piha!

BLONDINKA

Na bencinsko črpalko pride blondinka in naroči: Dva litra olja za moj avto.
- Katerega? vpraša črpalkar.
- Takega, ki nima holesterola.

SEM ŽE

Iz kuhinje se zasliši žvenket razbitih krožnikov. Mama vzroji: Tinček, kaj pa delaš?
Tinček reče: Nič, mami! Sem že vse naredil.

VINARSKA

Znanega vinarja vpraša novinar: Kaj menite vi o namiznih vinih? Vinar, poln izkušenj, odvrne: Namizna vina imajo po navadi podmizne učinke.

DVOJČKA

Marjan je prišel čestitat prijatelju, ki je dobil dvojčka: Ali sta dvojajčna ali enojajčna? Prijatelj reče: Eden je dvojajčen, druga pa je deklica.

NEZRELA KAVA

Špelca je prvič pila kislo mleko in se nakremžila: Brrrrr ...
- Kaj pa je, Špelca? vpraša mama.
- Ta krava še ni zrela.

LAŽ

Sošolca se pogovarjata pa reče eden: Včeraj sem videl, kako sta si soseda skočila v lase.
- Lažeš!
- In zakaj bi lagal?
- Oba sta plešasta.

ARHIVSKO VINO

Gost v hotelu jezno reče natakarkarju: Natakarkar v mojem vinu je siv las!
Natakarkar prijazno: Saj sem vam rekel, da vam bom prinesel pravo arhivsko vino.

MOLK

Tine reče prijatelju: Ti sploh ne veš, kaj se mi je zgodilo. Moja žena že štirinajst dni ne govori z mano.
- To pa res ni nič strašnega. Si se vsaj odpočil.
- O, pa ja. Veš, pozabil sem, kako sem jo pripravil k molku.

PO ŽELJI

Alen vpraša mamico: Mami, kaj raje delaš, pereš ali šivaš?
- Raje šivam, odvrne mama.
- No vidiš, potem sem pa kar prav naredil, ko sem umazano koleno na hlačah izrezal.

VOZNIŠKA

Matej vpraša atija: Ali si ti vozil avto, še preden si se poročil?
- Seveda sem.
- Ja, kdo ti je pa takrat pripovedoval, kako moraš voziti?

TRPLJENJE

Oče in sin gresta na živinski sejem. Sin vpraša očeta: Zakaj pa tisti stric tam treplja kravo?
- Preden jo bo kupil, se mora prepričati, če je dobra!
- Jezus, kaj bo sosed tudi našo mamico kupil? se prestraši sin.

DELO PRED ZABAVO

Uslužbenec se začudi, ko vidi kolega za pisalno mizo: Kaj nisi rekel, da boste danes pokopali taščo?
Kolega odvrne: Že, že, ampak šele popoldan! Zato najprej delo, potem zabava.

DOBRE KOSTI

Dva psa gresta po cesti in srečata mladenko v mini krilu. Eden reče: Poglej, kakšno lepo dekle.
Drugi doda: Ja in kako lepe kosti ima ...

PRIJAVA

- Halo, center za obveščanje?
- Da, želite?
- Tašča se je obesila.
- Ste prerezali vrv?
- Ne. Še diha.

NE VERJAME

Bojan vpraša Iva: Verjameš, da so blondinke v postelji bolj vroče kot temnolaske?
Ivo zamahne z roko: Ne verjamem. Moja nekdanja žena je bila že oboje, pa nisem opazil razlike.

Edina želja

Bo srečno res, kot vam bom zaželel,
bo res uspehov polno in veselo,
bo v novem letu res vsak to imel,
bo delavec imel zeleno delo?

Kot vsako leto želja bo preveč,
a v srcih vseh že prevladuje strah,
da sreča nas ne obišče nikdar več,
da vse kaj še stoji, se ruši v prah.

Edino željo jaz imam za vse,
da skupni jezik res bi našli vsi,
težave naj uničijo nas ne,
v lepše čase da bi v miru šli.

Da lahko ne bo, sam to dobro vem,
a v srcu jaz še upanje imam,
da posije sonce sreče vsem,
a kdaj bo to, povedati ne znam.

To pesem sem namenil celotnemu uredništvu kakor tudi bralkam in bralcem Viharnika, z željo, da na nas vse posije sonce sreče. Preveč je že negotovosti in dvoma v boljšo prihodnost, ki se nam pa vedno bolj umika in izmika. Da je upanje tisto, kar umre zadnje, je pregovor, ki ga je treba spoštovati, uresničiti ga pa moramo sami.

Zlatko Škrubej

Naj novega vam leta zarja,
prinese dneve brez viharja
izpolni dobre vam želje!
(F. Levstik)

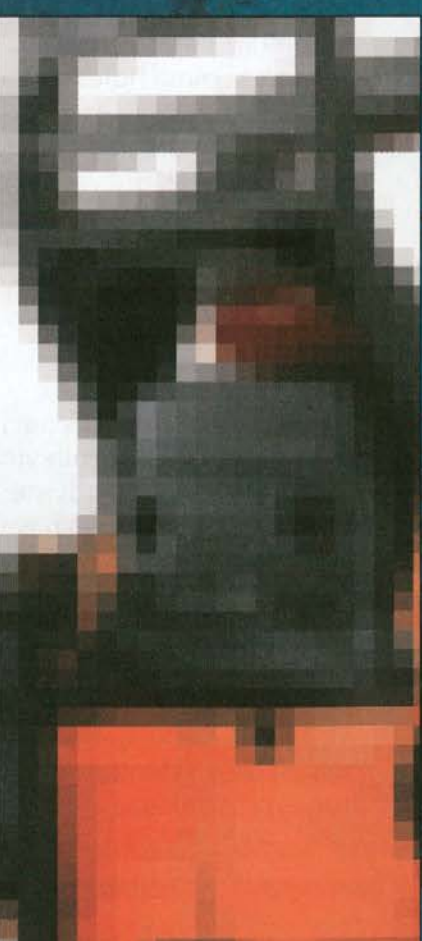
Lep Božič,
v NOVEM LETU 2015
veliko zdravja, miru,
uspehov in sreče,
želimo vam in vsem,
ki jih imate radi,

županja Marijana Cigala
s sodelavci

**Želimo vam srečen božič in čudovito novo leto;
polno obilja, veselja in dragocenih trenutkov.
Naj bo 2015 vaše najuspešnejše leto.**

Husqvarna®

Mirni in veseli božični prazniki
naj prinesejo veliko lepih želja,
te pa naj se uresničijo v letu
2015!

Srečno!

Lep in miren božič ter uspešno
in zadovoljstva polno leto
2015 želimo vsem našim
strankam, poslovnim
partnerjem ter bralkam in
bralcem Viharnika!

Mi smo za les!

Božično drevo simbolizira
nesmrtnost, je simbol potovanja
k izvoru, zvezdi, ki se blešči na
vrhu, ki je cilj naše poti, kraj
miru. Naj drevesce simbolizira
tudi vaš dom ...

Srečno v letu 2015!

Življenje in delo se nenehno
spreminjata. Vsaka kriza
prinese tudi nekaj dobrega.
Izkoristimo jo v novem letu.

Srečno 2015!

Vsem bralkam in bralcem Viharnika ter našim poslovnim partnerjem želimo srečen božič, v prihajajočem letu pa vse dobro!

Vsem lastnikom kmetijskih in gozdnih zemljišč ter njihovim družinskim članom se zahvaljujemo za sodelovanje v iztekajočem se letu. Želimo vam vesele, mirne božične praznike ter srečno, zdravo in uspešno novo leto 2015.

Lovci Koroške lovske zveze in Pohorskega lovsko upravljaljskega območja

Vsem našim članom, kmetom, poslovnim partnerjem, kupcem in zaposlenim želimo lepe božične praznike in uspeha polno leto 2015!

Koroška kmetijsko-gozdarska zadruga Slovenj Gradec

Veseli se dneva

Zavriskaj, zavriskaj tja v jutro,
glej, dan se ponovno rojeva,
vrisk se ti vrača, hodi od skal,
ko v jutra tišini odmeva.

Nastavi se soncu, naj te poboža,
licu in srcu to dobro dene,
veseli večera se zarje rdeče,
ko hlad te večerni nežno odene.

Bodi vesel, glej, zvezde na nebu
ponujajo vso ti lepoto,
tudi ponoči se mesec razdaja,
ob zvezdah opaziš njegovo krasoto.

Ko se delal bo dan, obraz si umij,
s trave zajemi jutranje rose,
sprehodi po tej se zeleni preprogi,
naj same izberejo pot noge bose.

Vsak dan je posebej lepota,
vsako jutro ga s smehom pozdravi,
okrog se ozri in si napasi oči
po lepi tej naši dobravi.

Stanko Grč

Občina Muta želi vsem občankam in občanom blagoslovljene božične praznike ter vse dobro v novem letu 2015. Naj bo prežeto z radostjo, toplino in medsebojnim razumevanjem.

Župan **Mirko Vošner** in uprava
Občine Muta

**TURISTIČNO DRUŠTVO
SLOVENJ GRADEC**

**Želimo Vam
prijetne
praznične dni,
predvsem pa
srečno, zdravo in
prijazno leto
2015!**

Tista lučka gori

Med smrekama klopco polomil je čas,
tu nič več ne sedita oče in sin,
ni matere več s šopkom v roki,
vse v svoj objem pa skrtil je spomin.

Stari javor je klonil, ki delal je senco,
njega listi so davno šli v prah,
le štor še trohni v spomin na te dni,
kot nas sivi las, njega našel je mah.

A še vedno je isti na Uršljo pogled,
ko v noči na stolpu lučka zasveti
in kaže očem, kje gore je vrh,
še vedno pogled je prelep kot pred leti.

V nekoč naši hiški spet lučka gori,
jo zdaj nekdo drugi prižiga, ugaša,
a ko ji pred jutrom ugasne sijaj,
spomin na ta kraj pa čas spet odnaša.

Se zdi, da zdaj lučka ima drugačen sijaj,
saj je lepa po svoje, a drugače se sveti,
tista davna je dala čarobno svetlobo
in ta zdaj ne diši, kot je tista pred leti.

Stanko Grl

**Vesele praznične dni ter
v zdravju in sreči
doseženih poslovnih in
osebnih uspehov!**

Realizirano v sklopu projekta "Razvojni center Koroškega gospodarstva"

LESOTEKA

**LES ZA GRADNJO
IN OPREMO:**

- les za ostrešja,
- lesene fasade, terase,
- podeželski podi,
- talne in stenske obloge ...

**VSE ZA POHIŠTVO
PO MERI:**

- iverne plošče,
- kuhinjski pulti,
- pohištveno okovje,
- mizarske storitve ...

**KURIVA - NOVO
V PONUDBI:**

- peleti, briketi,
- drva,
- kamini in peči
Haas&Sohn ...

LESOTEKA Levec
Levec 17b, 3301 PETROVČE
T: 03 425 75 74, M: 051 352 469

LESOTEKA Ptuj
Rogozniška c. 25, 2250 PTUJ
T: 02 771 59 11, M: 051 273 960

LESOTEKA Slovenj Gradec
Cesta na Štibuh 1, 2380 Slovenj Gradec
T: 02 88 21 620, M: 051 427 439

Mi smo za les!

**Naj prijateljstvo ogreje nam dlani,
naj želje vzpnejo se iz srca ...
Zato naj vam leto 2015 nasuje
sreče, zdravja in uspehov.**

**Občanom Občine Podvelka in
bralcem Viharnika želim vesele
božične praznike in srečno 2015!**

Anton KOVŠE,
Župan Občine Podvelka, s sodelavci

**Drage občanke in
spoštovani občani, hvala
vam za zaupanje!**

**V imenu mestnega sveta in
občinske uprave Mestne
občine Slovenj Gradec vam
želim mirne in lepe božične
praznike ter uspešno,
srečno in zdravja polno leto
2015!**

Andrej Čas, župan Mestne občine
Slovenj Gradec

**Naj vam praznovanje božiča in novega leta
prinese v vaše domove veliko lepega.
Ohranimo življenjski optimizem in vedrino
ter zavedanje, da je tudi od nas odvisno,
kakšen bo čas, v katerem živimo. Želim si,
da bi bilo leto 2015 drugačno za vse nas,
polno takšnih sprememb, ki nam bodo
prinesle prijaznejši in lepši jutri.**

Franc Šilak,
župan občine Mislinja, s sodelavci

DRAGE OBČANKE IN OBČANI!

**MIR, ZADOVOLJSTVO, SREČA IN
UPANJE NAJ VAS SPREMLJAJO V
V TEH PRAZNIČNIH DNEH.**

**V NOVEM LETU 2015 NAJ BO VAŠ
KORAK ODMEVEN,
VAŠA BESEDA POGUMNA,
VAŠE ŽIVLJENJE ISKRIVO IN POLNO
TOPLIH TRENUTKOV.**

**ŽUPANJA OBČINE ČRNA NA KOROŠKEM
mag. ROMANA LESJAK S SODELAVCI**

OBČINA RAVNE NA KOROŠKEM

Skupaj tlakujemo razvoj in boljšo prihodnost.

Vsem občankam in občanom, občinskemu svetu in drugim sodelavcem se iskreno zahvaljujem za plodno sodelovanje v letu 2014.

V novo leto stopamo z optimizmom in s prepričanjem, da bomo uresničili zastavljene cilje v dobro naših občanov, Raven, Mežiške doline in Koroške.

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČO V LETU 2015!

Župan
dr. Tomaž Rožen

DGMŽ na Koroškem
želi vsem gojiteljem
VELIKIH in malih živali lepe
praznike in SREČE v
prihajajočem letu!

Polnoč

Polnoč že ura je odbila,
vsi so v cerkev že odšli,
tam se veselijo
lepih prazničnih dni.

Prižgali so svečke za želje,
da mir povsod bi bil,
da lačnih ne bi bilo,
le toplino srca vsak bi čutil.

Naj zasveti žarek upanja
prav za vse ljudi sveta,
ni važno, kakšen si in kdo si,
bodimo zmeraj srečni vsi.

Snežana Nabernik

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Slovenj Gradec

Ob koncu leta se v imenu sodelavcev iskreno zahvaljujem lastnikom gozdov, predvsem za pravočasno sanacijo žledoloma, kolegom iz Gozdnega gospodarstva, kolegom iz drugih organizacijskih enot Zavoda za gozdove Slovenije, drugim poslovnim partnerjem, strokovni javnosti, predstavnikom lokalnih skupnosti, članom Sveta območne enote in vsem drugim za tvorno in plodno sodelovanje. Vsem, še posebej bralcem *Viharnika*, želim vesele božične praznike in srečno novo leto.

Spec. **Milan Tretjak**, univ. dipl. inž. gozd.,
vodja območne enote

Poštne storitve v nekaterih združnih trgovinah

Mirko Tovšak

Pošta Slovenije je na celotnem območju Slovenije začela racionalizacijo poslovanja. Manjše poštne izpostave na podeželju namreč ob sedanji organiziranosti ne pokrivajo vseh stroškov poslovanja.

Zaradi tega so se odločili, da bodo v manjših zaselkih, kjer so bile že do sedaj njihove poštne izpostave, sklenili najemne pogodbe z drugimi organizacijami ali posamezniki, ki izvajajo na podeželju druge storitve za servisiranje potreb podeželskega prebivalstva. Tako so se na javni razpis Pošte Slovenije na Koroškem odzvali v Koroški kmetijsko-gozdarski zadrugi, saj so skorajda edini, ki v manjših zaselkih na Koroškem ohranjajo tradicijo

podeželskih prodajaln. V Podgorju pri Slovenj Gradcu, v Kotljah in Vuhredu so tako preuredili del svojih prodajaln v poštne izpostave in tam sedaj že izvajajo vse poštne storitve, ki jih je doslej pošta opravljala v svojih poštah izpostavah.

Direktorica KKGZ Danica Ramšak nam je povedala, da je bilo sicer na začetku kar nekaj negotovanja prebivalcev teh območij, vendar so se na tak način poslovanja domačini že privadili in poteka nemoteno. Kar nekaj težav je bilo tudi z urejanjem primernih prostorov pa tudi zaposleno osebje v združnih trgovinah se je moralo priučiti na nov način dela in poslovanja. Pred dnevi smo si ogledali poslovanje v poštni izpostavi zadruga v Podgorju in treba je priznati, da servisiranje poštne storitve poteka nemoteno. Vsekakor pa imata tako zadruga kot pošta od tega koristi, saj so tako boljše izkoriščeni obstoječi poslovni prostori, učinkoviteje pa je izkoriščeno tudi osebje v teh trgovinah. To zmanjšuje stroške poslovanja v obeh podjetjih in s tem zagotavlja tudi preživetje malih trgovin na podeželju.

Direktorica KKGZ
Danica Ramšak

Poštne okence
v Podgorju

Priprave na deveto licitacijo vrednejšega lesa v Sloveniji že potekajo

Društvo Lastnikov gozdov Mislinjske doline in Zveza lastnikov gozdov Slovenije v sodelovanju z Zavodom za gozdove Slovenije v začetku leta 2015 organizirata že deveto licitacijo vrednejših sortimentov v Sloveniji, ki bo tudi tokrat potekala v Slovenj Gradcu.

Organizatorji bi tudi tokrat kupcem radi predstavili najkvalitetnejši les iz naših gozdov, ki bi bil tudi kar najbolje prodan.

Časovni potek licitacije

AKTIVNOST	DATUM
dovoz hlodov na prostor licitacije (parkirišče Prevent v Slovenj Gradcu)	2. 1. 2015–15. 1. 2015
ogled kupcev	23. 1. 2015–2. 2. 2015
odpiranje ponudb	2. 2. 2015 ob 10 h
dan odprtih vrat	12. 2. 2015 ob 10 h

Vse lastnike gozdov, ki bi radi sodelovali na licitaciji s prodajo sortimentov, bi radi opozorili, naj pred izbiro lesa za prodajo na pomoč pokličejo gozdarskega strokovnjaka (revirnega gozdarja), ki bo svetoval tako pri izbiri kot tudi pri krojenju lesa. Paradni drevesni vrsti sta še vedno gorski javor in oreh, zaželene pa so tudi sadne in druge redke drevesne vrste.

Pomembna ni količina, temveč kakovost lesa!

Za vsa vprašanja v zvezi z izbiro dreves za posek naj se zainteresirani ponudniki zelo kakovostne hlodovine posvetujejo s svojim revirnim gozdarjem, v zvezi z organizacijo prevzema sortimentov pa je na voljo kontaktna oseba pri najbližjem društvu lastnikov gozdov oziroma pri:

Društvu lastnikov gozdov Mislinjske doline: Jože Jeromel, tel. 041 321 099

Zvezi lastnikov gozdov Slovenije: Veronika Valentar, tel. 051 317 105

Jože Mori, tel. 041 657 546, joze.mori@siol.net

Naj vas v letu, ki prihaja, spremljajo sami lepi dogodki, ki se bodo zaiskrili v vaših očeh in v vas zanetili pozitivne spremembe.

Želimo vam mirne praznike in prijeten skok v novo leto.

Vaša
Zavarovalnica
Maribor